

SLOVENSKI JADRAN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOPRSKEGA OKRAJA

KOPER — 21. OKTOBRA 1960 ★ POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI ★ LETO IX. — ŠTEV. 43

PRED OKRAJNO KONFERENCO ZVEZE KOMUNISTOV KOPRSKEGA OKRAJA

Na čelu tudi v terenskih organizacijah

Te dni je veliko govora o vsebini in načinu dela osnovnih organizacij Zveze komunistov, postavljenih po teritorialnih enotah. V komitejih ZK analizirajo delo osnovnih organizacij na terenu. Rezultati kažejo povečano družbeno politično aktivnost komunistov na področju, kjer prebivajo; kažejo pa tudi, da si organizacije ZK močno prizadevajo, da bi svo-

jo dejavnost vskladile s stopnjo razvoja komunalnega sistema in družbenega upravljanja, oziroma da bi bile v vodstvu tega razvoja.

Razprostranjen mehanizem samoupravljanja in pester oblike dela na vseh področjih življenja v komuni nudijo veliko možnosti za udejstvovanje komunistov in dajejo določeno vsebino delu njihovih organizacij. V glavnem te tudi gredo po novi poti, čeprav jih je še vedno nekaj, ki se v tem novem položaju niso znašle in člani na njihovih sestankih še vedno govorijo samo o ideološkem delu, manj ali skoraj nič pa o delu v organih družbenega upravljanja in drugih množičnih organizacijah.

Povečini pa so komunisti že osvojili novi način dela. Tako imamo pogoste pojave, da se člani ZK, ki skupaj delajo na nekem področju družbene samouprave, na primer v hišnih svetih in stanovanjskih skupnostih, v šolskih odborih ali krajevnih odborih ljudske oblasti, po sili razmer sestajajo in dogovarjajo o svojih pogledih na določene probleme, da bi tako lažje in bolj uspešno reševali določena vprašanja. Na ta način se z osebnim zgledom

borijo za večjo aktivnost in ugled družbenih organov in organizacij, v katerih delajo.

Zato že sedanje izkušnje kažejo, da ni več problem, kako določiti vsebino dela osnovnih organizacij ZK na terenu. Določa jo namreč vsakodnevno življenje, predvsem razvoj v komuni in organih družbenega upravljanja, kakor tudi nova vloga in mesto Socialistične zveze v tem razvoju.

USPELA RAZSTAVA HTZ

Ob tednu varnosti in v počastitev občinskega praznika občine Piran je priredila tukaj stalna komisija za varnost pri delu razstavo s prikazom sodobnih zaščitnih sredstev ter vrsto grafikov o številu nesreč in o gmotni škodi, ki so jo zaradi nesreč utrpeli gospodarske organizacije.

Petnajst let OZN

Letošnji Dan Združenih narodov — 24. oktober — bo še prav poseben praznik za vse človeštvo, ker ta svetovna organizacija slavi petnajsto obletnico svojega življenja in dela. Po napravljenem obračunu ugotavljamo, da sicer ni uspela povsem odpraviti nasprotij med narodi naše oble in izgladiti vse ovire za doseg trajnega miru na svetu, da pa je veliko storila za odstranitev glavnih žarišč vojne nevarnosti in že nekajkrat uspešno posredovala, ko je bil mir v nevarnosti. Združeni narodi so razen tega doprinesli pomemben delež k splošnemu napredku sveta na socialno zdravstvenem, kulturno-prosvetnem in gospodarskem področju, prizadevajo si za pomoč nerazvitim deželam in za njihovo osamosvojitve, posvečajo posebno skrb prehrani človeštva in varstvu otrok, urejanju finančno-gospodarskih odnosov med narodi, vzgajanju strokovnih kadrov, pomoči in vsestranskemu razvijanju dobrih odnosov med vsemi narodi.

Brez dvoma je bilo v petnajstih letih opravljeno velikansko delo. Od vsega začetka ima pri tem svoj velik delež tudi naša socialistična domovina; pri njenem delu ima upoštevanje vreden glas. Od vsega začetka je naša dežela odločen zagovornik načela, da je treba prav vse mednarodne zadeve in posebno spore, kjer se ne moreta dva prizadeta sporazumeti neposredno sama med seboj, reševati v OZN brez vmešavanja tretjega, ki po navadi s svojo močjo vsiljuje eni ali drugi strani svojo voljo. Zagotoviti mir na svetu, zagotoviti vse pravice človeku in narodom, zagotoviti nemoten razvoj v svobodi in neodvisnosti vsem deželam sveta, pomagati jim pri njihovem razvoju — to je nekaj glavnih nalog, za katere tudi naša dežela daje svoj glas in neposreden prispevek za izvajanje teh velikih ciljev.

Prav ob letošnjem jubilejnim zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov je to naše hopenje, dati OZN polno veljavo in ji zagotoviti uspeh pri reševanju perečega mednarodnega položaja, v katerem prevladuje hladna vojna, prišlo še do posebnega izraza in poudarka, ko je sam predsednik Tito kot najvišji predstavnik naše socialistične domovine in vođa naše delegacije sodeloval pri njenem delu. Naša politika miru in dejavnega sožitja med vsemi narodi sveta je še enkrat našla mogočno potrdilo svoje pravilnosti v krogu Združenih narodov. Ta naša koncepcija ima med članicami OZN — njihovo število se je v petnajstih letih podvojilo in vedno več je izvenblokovskih držav — vedno več pristašev. Zahteve po miru vedno bolj preglašajo vojno hujskaštvo in politiko hladne vojne, delajo za napredek človeštva, za razorožitev in uporabo sodobnih tehničnih pridobitev v korist človeštva in ne v njegovo škodo. Mir in napredek in lepše življenje v svobodi za vse ljudi — to so naše želje ob letošnjem jubileju OZN.

Izpolnjen letni plan!

Včeraj je podjetje Pristanišče Koper že preseгло letni plan 1960: 120 tisoč ton prepeljanega blaga!

Včerašnji dan je pomemben mejnik v gospodarskem razvoju ne samo mladega pomorskega podjetja Pristanišče Koper, marveč vsega pomorskega in posebej gospodarstva koprške komune: dosežen in presežen je bil letni plan prometa v novem tovrstnem pristanišču za 1960 — nad 120 tisoč ton blaga z njenega pomola. Dogodek bo kolektivno podjetje slovesno proslavilo jutri, o čemer bomo podrobneje poročali v prihodnji številki lista.

Veselnju delovnega kolektiva se pridružujemo prav gotovo vsi prebivalci koprške komune in okraja in k doseženim uspehom vsem za to zaslužnim iskreno čestitamo!

»Letošnjo jesen in zimo bo Zvezna ljudska skupščina odločala o izredno pomembnih stvarih, ki zadevajo predvsem nadaljnji gospodarski razvoj Jugoslavije. Med najvažnejšimi nalo-

dr. Marijan Breclj

PIRAN JE DRUGIČ PRAZNOVAL SVOJ OBČINSKI PRAZNIK

Veselijo se sadov svojega dela

Po površini neznatna, toda velika po svoji gospodarski moči in delovnem znanosti občanov, je piranska komuna 15. oktobra praznovala svoj

drugi občinski praznik. V središču komune — v Piranu, so se v ozračju nemirnega mornika razlivala kot ognjeni zublji barve v hrajocih za-

stav po nakodranem ogledalu piranskega zaliva in čudovito dopolnjevale podobo starega Neptunovega mesta.

Piran se je skupno s svojim zaledjem, kjer prav tako združujejo njegovo rast skupni napori vseh prebivalcev komune, ves teden pripravljali na praznik. Ponosni na svoje delovne zmage na številnih delovnih, ki so vznikla v tem kratkem obdobju obnove in izgradnje so v Piranu gostoljubno sprejemali vse, ki so se (Nadaljevanje na 8. strani)

V nedeljo je bil v Trstu prvi festival slovenske zamejske mladine, ki so ga razen Slovencev iz Trsta, Gorice, Slovenske Benečije in Koroške udeležili tudi mladinci iz koprškega in novogoriškega okraja. Več o tem preberite na 2. strani. Na sliki: mladinke in mladinci iz Kopra na obisku v tržaškem parku in gradu Miramare

Minulo soboto in nedeljo so prebivalci piranske komune slovesno zaključili praznovanje svojega občinskega praznika, ki so ga lani uvedli kot spomin na ustanovitev partizanskega mornariškega odreda v Slovenski Istri dne 15. oktobra 1944. Kot dobri gospodarji so letos in bodo poslej vsako leto na ta dan Pirančani ugotavljali dosežene uspehe na gospodarskem in drugih področjih življenja v komuni in se veselili splošnega napredka, doseženega s skupnimi napori in pridnim delom svojih rok

Beseda našega poslanca v Zvezni ljudski skupščini

V letošnji prvi jesenski oddaji Radia Koper pod naslovom »Pogovor z volivci« je govoril dr. Marijan Breclj

Prejšnji četrtek je Radio Koper znova uvedel oddajo »Pogovor z volivci«, ki je že v prejšnjih dveh sezonah pridobila znaten krog poslušalcev. Vodstvo radijske postaje je ob tej priložnosti povabilo poslušalce, naj na naslov: Radio Koper — Pogovor z volivci — dostavljajo čim več vprašanj, na katera si želijo odgovorov od ljudskih poslancev, predsednikov ljudskih odborov, okrajnih in občinskih funkcionarjev Socialistične zveze, predsednikov raznih svetov itd. Zanimiva oddaja »Pogovor z volivci« je na sporedu vsak četrtek od 14,30 do 14,40.

Za prvo oddajo v tej radijski javni tribuni v letošnji jesensko-zimski sezoni je pripravil zvezni ljudski poslanec našega okraja dr. Marijan Breclj informacijo o jesenskem delu Zvezne ljudske skupščine. V izvlečku navajamo nekaj poglobitvenih misli iz njegovih izjavanj.

gami je bodoči petletni perspektivni plan, družbeni plan in proračun za leto 1961, zakoni in odločki v zvezi z nadaljnjim izpopolnjevanjem gospodarskega sistema in sistema nagajevanja v gospodarstvu in javnih ter upravnih službah, nadalje predpisi v zvezi z izboljšanjem denarnega prometa in kreditnega sistema, izpopolnitve bančne organizacije in podobno. Istočasno bo Zvezna skupščina pretresala vprašanja, ki zadevajo komunalni sistem v celoti. Gre za važno nalogo, kako nadalje razviti sistem upravljanja v proizvodnji, in javnih službah in komunah ter ga kar najbolj vskladiti s koristmi naše družbene skupnosti.

Posebno pomembna je bila v

nadaljevanju te radijske oddaje napoved našega zveznega ljudskega poslanca, da bo na dnevnem redu jesenskega zasedanja Zvezne ljudske skupščine tudi zakon o organizaciji zdravstvene službe. Dr. Breclj je o tem dejal:

»Ni treba posebej poudarjati, da se s tem ureja izredno važno področje zdravstvene zaščite našega prebivalstva. Na osnovi dosedanjih materialnih uspehov ter v zvezi z rezultati, ki so doseženi v komunalnem sistemu, je zdravstvena služba vendarle zastajala. Potrebno je tedaj vskladiti potrebe zdravstvenega varstva z materialnimi in organizacijskimi možnostmi, ki jih imamo.« Občinski ljudski odbori bodo imeli poleg možnosti za ustanovitev investicijskih fondov za te namene, zdravstvena služba bo v celoti osnovana na principu samoupravljanja in samostojnosti zdravstvene službe, dolžnost državnega nadzora in pomoči pa bo pripadla komuni. Državlani bodo imeli možnost svobodne izbire zdravnika, zdravstvene ustanove in — razume se — imeli bodo tudi možnost sodelovanja v upravljanju.

V drugem delu svojih izjavanj je dr. Breclj nakazal še vrsto drugih zakonov in problemov, ki bodo na dnevnem redu jesenskega zasedanja Zvezne ljudske skupščine.

VIII. gostinsko - turistični zbor Slovenije

V Portorožu je bil v sredo in četrtek, 19. in 20. oktobra 1960, VIII. redni gostinsko-turistični zbor, ki ga vsako leto ob zaključku sezone organizirata Gostinska zbornica LRS in Turistična zveza Slovenije skupno z republiškim odborom sindikata trgovskih, gostinskih in turističnih delavcev, da bi pregledali uspehe in pomanjkljivosti pretekle sezone in se pogovorili o nadaljnjem delu. Na letošnjem posvetovanju je bil posebno važen referat o razširitvi plačevanja po učinku v gostinstvu s pomočjo tako imenovanih

servisov. Pomembni so bili tudi referati o novih načinih in možnostih za povečanje strokovnosti gostinskih in turističnih delavcev ter o potrebi načrtnejše skrbi za ureditev zasebnega življenja tem delavcem. Kakor vsako leto, so tudi letos vzporedno tekla razna tekmovanja v številnih športnih panogah in seveda strokovna tekmovanja. V hotelu »Palace« sta bili odprti kulinarčna razstava in razstava pogrinjkov v okviru tekmovanja za naslov najboljšega slovenskega kuharja in slaščičarja.

DVE IZOBRAŽEVALNI ŠOLI ZA ODRASLE V HRPELJAH

Izobraženi in politično razgledani proizvajalci

V prejšnji številki našega lista smo poročali o ustanovitvi nižje politične šole v Hrpeljah. Pomotoma je bilo rečeno, da je ta šola

GUSTAV GUZEJ predaval v Postojni

Občinski odbor SZDL je priredil v ponedeljek zvečer v Postojni aktualno predavanje o mednarodnih odnosih in položaju ter vlogi Jugoslavije v svetu. Predavanja, ki ga je imel predsednik okrajnega odbora SZDL Gustav Guzej, se je v mestni kino dvorani udeležilo več sto poslušalcev.

organizirana »po zgledu okrajne nižje politične šole«. Take šole v merilu okraja zaenkrat ni, pač pa jo v zadnjem času ustanavljajo Ljudske univerze v posameznih občinah. Ker pa je Ljudska univerza v hrpeljski občini šole v formiranju, je izvedel organizacijo te šole občinski komitej ZK. Iz industrijskega obrata »TOS« se je prijaviло za obiskovanje šole doslej 10 kandidatov iz vrst delavstva in vodečega kadra.

Na pobudo uprave obrtnega podjetja »JELKA« v Kozini in s sodelovanjem okrajne obrtne zbornice se bodo 3. novembra pričela tudi predavanja v izobraževalnem centru tega podjetja. Od 60 zaposlenih delavcev in nameščencev »JELKE« se jih bo predavanj obvezno udeleževalo 40. Prvi del učnega programa obsega naslednje teme: družbeno ekonomska vzgoja, gospodarske organizacije in njihov ustroj, delavsko in družbeno samoupravljanje, delavska zakonodaja, socialno zavarovanje, higiensko-tehnična zaščita in prva pomoč, požarno varnostno zaščita ter organizacija dela. V drugem delu pa bodo obravnavali tehnologijo, predelavo in obdelavo materialov, strokovno računovodstvo ter risanje načrtov in skic. Celotni učni program bo obdelan predvidoma v 213 urah. Predavanj se bodo lahko udeleževali tudi delavci iz drugih obrtnih podjetij

sorodnih strok. Predavalji bodo večinoma znani strokovnjaki iz Kopra. Tako je to najbolj napredno obrtno podjetje v občini Hrpelje prevzelo hvale vredno iniciativo tudi za strokovno izpopolnjevanje svojih delavcev, ki si bodo po opravljeni šoli lahko pridobili višjo strokovno usposobljenost in si na ta način izboljšali svoje materialno stanje.

PRED VOLITVAMI SZDL O DELU PO NOVEM

Po prvih izkušnjah reorganizacije SZDL po smernicah V. kongresa se velikokrat postavlja vprašanje, kako obveščati člane Socialistične zveze in ostale državljane o novih pogojih delovanja te naše najbolj množične politične organizacije, ki je hkrati tudi najvažnejši činitelj v razvoju družbene samouprave.

Socialistična zveza bo tudi vnaprej imela na terenu politična zborovanja in predavanja z raznih področij življenja, toda le po potrebi in zanimanju zanje med prebivalstvom določenega kraja. Vendar pa bo v novih pogojih dela veliko bolj treba razlikovati oblike te aktivnosti, posebno oblike obveščanja članov. Že je postalo jasno, da bodo razne konference kot oblika obveščanja članstva po mestnih naseljih, v glavnem izginile. Ostale bodo le še na področjih, kjer ne bo druge možnosti za obveščanje članov in ostalih državljanov o aktualnih dogodkih doma in po svetu. To bo vsekakor vplivalo tudi na formiranje kvalitetivno novega odnosa vodstev v posameznih organizacijah SZDL do novih sodobnih, tehnično izpopolnjenih sredstev za obveščanje.

V naglem in učinkovitem obveščanju državljanov imata posebno pomembno vlogo tisk in radio. Vodstva Socialistične zveze že močno poudarjajo vlogo in pomen posebno lokalnega tiska, ki naj bi svoje pisanje in obveščanje čim bolj prilagodil in vskladil z novimi nalagami, da bi lahko res bil glasilo lokalne samouprave. Ta vprašanja so prav tako v središču pozornosti raznih komisij za tisk in radio in za založniško dejavnost ter komisij za ideološko delo pri odborih SZDL. Prav v tem smislu bo tudi ojačena vloga našega lista, le da bodo morale to upoštevati tudi osnovne organizacije s podružnicami ter občinski odbori SZDL. Če naj Slovenski Jadrani res odigra svojo vlogo kot glasilo SZDL in postane še bolj kvaliteten in terenu približan obveščevalec, potem bodo morala tudi vodstva organizacij Socialistične zveze storiti več za njegovo razširjenost med članstvom ter z boljšim stikom z uredništvom pomagati tudi k njegovi obveščeni, da bi s tem pomagali sebi preko te javne tribune reševati posamezna vprašanja na terenu, na načelu: jaz tebi — ti meni!

Kolikor boljše bodo državljani obveščeni o pogojih in načinih, v katerih se razvija njihova komunna, toliko lažje bodo preko sekcij pri krajevnih organizacijah SZDL razpravljali o tako pojasnjenih vprašanjih in dajali konstruktivne predloge za delo organov družbenega upravljanja. Za posamezna važnejša in bolj obširna vprašanja bo treba morda natisniti celo posebne brošure ali priročnike. Posebno pa je treba vztrajati in za obveščanje državljanov izkoristiti tudi zbere volivcev. Dosedanje izkušnje kažejo, da doma vsi občinski ljudski odbori precej formalno jemljejo to pomembno ustanovo neposredne demokracije, čeprav je jasno, da so zbori volivcev razen stanovanjskih skupnosti in krajevnih odborov tisti organ, ki bi moral najbolj lažjati delo lokalne samouprave. V tem pogledu bo morala tudi Socialistična zveza storiti vse, da bo vzpostavljena nenehna in trajna stika med državljani in ljudskimi odbori, kar bo v mnogem pospešilo izvedbo postavljenih nalog.

Koprke mladinke in mladinci, ki so se minulo nedeljo udeležili prvega festivala slovenske zamejske mladine v Trstu, so izkoristili priložnost in obiskali tudi spomenik junaškim Primorcem na Bazovici. Pred spomenik Bidovcu, Milošu, Marušiču in Valenčiču so položili lep venec in tako počastili spomin vseh primorskih junakov, ki so dali svoja življenja za svobodo

V TRSTU SO SE V NEDELJO SEŠLI MLADI SLOVENCI PRIMORSKE IN KOROŠKE

Prisrčno srečanje zamejske mladine

Mladi Slovenci v zamejstvu so minulo nedeljo uspešno uresničili zamisel, ki so jo že dolgo gojili v svojih srcih: sestali so se na svoj prvi festival, na katerem so v prijateljskih športnih srečanjih in bogatem kulturnem programu pokazali svoje dosežke na teh področjih. Hkrati je bila to manifestacija trdne povezanosti vse zamejske slovenske mladine z mladimi Slovenci obmejnih jugoslovanskih okrajev in prek njih z vso jugoslovansko mladino in njihovo domovino. Festival je bil na pobudo tržaške slovenske mladine na stadionu »1. maj« v Trstu in je trajal ves dan. Udeležili so se ga slovenski mladinci iz Trsta, Gorice, Slovenske Benečije in Koroške ter mladina iz novogoriškega in koprškega okraja v Jugoslaviji.

Ze zjutraj so v nedeljo mladinci napolnili stadion »1. maj« pri Sv. Ivanu v Trstu. Gimnazijska mladina se je takoj vključila v namiznoteniško in odbojgarsko tekmovalstvo, medtem ko so druge skupine odšle po Trstu na ogled mesta in okolice. Mladinke in mladinci iz koprškega okraja so razen tekmovalcev prav tako odšli: ena skupina na ogled mesta (med drugim akvarija, tiskarne Primorskega dnevnika in nato Miramara), druga skupina pa si je ogledala spomenik bazovškim junakom, kjer je položila lep venec, nato pa si je tudi ogledala grad Miramar in park okoli njega.

Po popoldanski nogometni tekmi so razdelili zmagovalcem iz športnih tekmovalnih lična priznanja, nakar so v uradnem delu festivala mladincev pozdravili svoje mlade tovariše in druge goste, ki so se v velikem številu zbrali na stadionu, ter v svojih nagovornih poljsnih namen in pomen mladinskega festivala zamejskih Slovencev. Predstavnik mladih Goričanov v Italiji je povedal osnovno misel, ki je vodila organizatorje festivala: »Od Trsta, Gorice in Benečije tja do Koroške, iz Slovenije in Jugoslavije, MLADINA SMO ENO! V težavnih pogojih našega kulturnega in političnega življenja, ko glas mladine pomeni boj za narodnostni obstanek, pozdravljamo vse tovariše, ki so se odzvali in prišli danes v Trst. Mladinska skupnost, h kateri s ponosom pripadam, mora biti izraz enotnosti vse zamejske mladine; ta ne bo nikoli pozabila dolžnosti, ki jih ima do svoje domovine. Na Goriškem že poganjajo prve mladike; oživlja prosvetno delo in delo Dijaškega doma, raste delovni polet in daje pečat delovanju mladine, ki je bila in vedno bo udarna sila svojega naroda!«

Pozdrave koprške mladine je festivalu sporočila Marija Vogričeva, novogoriške pa Franc Kante. Se posebno toplo so udeleženci festivala pozdravili besede Rosane Mariničeve, ki je govorila o težavnem položaju slovenske mladine v Benečiji. Považila je vse, naj to mladino obide, saj ji bo laže ob dokazih solidarnosti vseh slovenskih mladincev z nje-nim bojem za narodnostne in druge pravice.

Se prav posebno težavno stališče in življenje pa imajo mladi Slovenci na Koroškem. O njihovem boju in ponosnem zadržanju je govoril Pavel Apovnik, ki je prav tako poudaril trdno pripravljenost koroških Slovencev, da kljubujejo vsem napadom na svoje narodnostne pravice in z ojačenim delom zlasti na kulturnem področju odgovarjajo na nacistične provokacije.

V imenu slovenske mladine na Tr-

žaskem je z zaključno besedo pozdravil vse Bogo Samsa. Dejal je, da slovensko zamejsko mladino še posebej družijo borbena težnja za narodnostne pravice, in zahteva, da se mladi Slovenci vključijo v socialno življenje kot enakopravni člani ob strani državljanov večinskega naroda tiste države, v kateri živijo.

Sledil je pester kulturni program, v katerem so nastopili predstavniki vseh zbranih skupin. Koprčane je zastopal pevski kvartet. Po programu je bila zabavna prireditve s pesmijo, nakar so se mladinci razšli s trdnim zaupanjem, da to srečanje ni bilo zadnje te vrste in da se bodo kmalu spet sešli na podobni prireditvi na kakšnem drugem področju, kjer živi naša zamejska mladina.

Padlim dolgujemo največ

Širom po koprskem okraju so tudi to leto skrbne priprave za počastitev Dneva mrtvih. Pretekli petek so se o tem pogovorili na sedežu okrajnega odbora Zveze borcev NOB vsi predstavniki krajevnih organizacij ZB in sprejeli tudi ustrezne sklepe. Predvsem bo letos usmerjena vsa skrb kar najboljši ureditvi spomenikov, grobov ter grobišč padlih v NOB. Vsak krajevni odbor ZB je v ta namen določil po enega člana, ki bo koordiniral delo vseh organizacij in predvsem mladine ter pionirjev, katerim so letos naložili še posebno častno nalogo. Marsikje so pionirski odredi in mladinske organizacije že prevzele varstvo nad spomeniki na svojih področjih, kjer tudi načrt-

no urejajo spomenike, grobove in spominske plošče ter urejajo okolice teh svetinj.

V priprave na spominske svečanosti so doslej vložili največ truda v občinah Postojna, Sežana in Ilirska Bistrica, drugod pa občutno zaostajajo.

Organizacije Zveze borcev NOB so sprejele v svoj program dela tudi častno nalogo ureditve vseh doslej več ali manj zanemarjenih grobišč, razen tega pa so v številnih krajih začeli s pripravami za gradnjo novih in ureditev obstoječih spominskih plošč. Predvidevajo, da bodo vse naloge v zvezi s tem programom zaključene do 4. julija 1961, ko bomo v jubilejnem letu vstaje kar najbolj slovesno proslavili Dan borca.

Pismo uredništvu

Tovariš urednik!

Prve dni letošnjega junija je skupina borcev in aktivistov NOB končala šolsko leto na Gozdarski srednji šoli v Postojni, v začetku septembra pa so slušatelji 5. letnika opravili maturo. Po vseh pismenih in ustnih zahtevah in prošnjah pa ravnateljstvo te šole še vedno onemogoča absolventom, nekdanjim borcev NOB, da bi le-ti prišli do takšnih šolskih spričeval, ki jim pripadajo. To nas prizadete ovira glede ureditve naših prejemkov po podjetjih in ustanovah, kjer služujemo.

Ne bi tega primera iznašal v javni tribuni, če ne bi bilo za skrajno neodgovoren odnos vodstva omenjene šole do lepega števila bivših borcev, ki so dve, tri leta vlagali izredne napore v študij, kakršnega mlajši dijaki v rednem šolanju mnogo lažje zmorejo od nas starejših in fizično dokaj manj odpornih absolventov. Niti ne bi iznašal tega primera zaradi kakršne koli prednosti, ne, iznašam ga zgolj zaradi enakopravnosti, v želji, da bi vodstvo šole tudi nam z izdajo spričeval omogočilo začetni urejevanje naša eksistenčna vprašanja na osnovi takšne šolske kvalifikacije, kakršno je vsak izmed nas izpričal pred izpitno komisijo.

Ali se Vam ne zdi, tovariš urednik, da velja direktorja Gozdarske srednje šole v Postojni inž. Mazija javno vprašati, kakšni motivi so bili odločujoči, da si absolventi te šole — bivši borci in aktivisti NOB po vseh brezuspešnih intervencijah za izdajo rednih spričeval še toliko časa po maturi ne morejo po svojih službah valorizirati zakonito pridobljene kvalifikacije? Kakšni so motivi tega našega zapostavljanja? Očitno zapostavljanje pa to je, saj je menda ni šole v naši deželi, ki ne bi imela do svojih absolventov ustaljene prakse, po kateri je treba kar najhitreje, običajno v enem dnevu po maturi, z malce administrativnega truda snisati in absolventom izročiti spričevala.

S. M.

Na obisku v deželi sputnikov

V »Mestu herojev«

Tu ležijo Leningrajci, tu so državljanji, moški, ženske in otroci, z njimi vojaki krasnoarmejci, ki so z vsem svojim življenjem branili tebe, Leningrad, zibelko revolucije.

Leningrad 1941. leta. Osipajoče se listje je naznanjalo, da se bliža jesen. Preko ruskih step so se že nekaj mesecev valile nemške horde na svojem takrat zmagovitim pohodu. Na severnih mejah ogromnega pro-

PIŠE: MARIJA VOGRIČ

stranstva je stala trdnjava. Leningrad. Mesto, kjer se je rodila in zmagala oktobrska revolucija. Zavzeti Leningrad je pomenilo, zadati strahoten udarec osvobodilnemu boju dežele, ki se je zvjvala v objemu nenasitnih osvajalcev.

8. septembra se je okrog Leningrada sklenil sovražni obroč. Nekaj dni prej je na železniško postajo pripeljal poslednji vlak. Tako se je začela blokada, ki je trajala 900 dni. Cvet Leningrada je pohitel na okope. Drugi so ostali in se pripravili za boj na življenje in smrt.

Ogromni spomenik Lenina, Puškina, Petra I. in drugi so izginjali v podzemlje, kamor so jih spravili meščani, da bi jih očuvali propada. Parki so se spreminjali v njive. Kajti na vrata mesta je vedno močnejše trkal glad.

Novembra je bil predpisan minimalni obrok kruha — 125 gramov. Januarja 1942. je bil uničen vodovod. Toda Leningrad se je boril dalje. Medtem, ko so sinovi in močje v okopih odbijali jurše, so njihove matere ter žene ulivale granate in jih pošiljale na fronto. Vzdržati je bilo treba za vsako ceno.

To, kar je v dolgih desetletjih zraslo pod pridnimi rokami generacij, je uničevalna sila vojne zrušila v nekaj mesecih. Tri sto tisoč bomb in izstrelkov je padlo na mesto. V razvalinah je ostalo 840.000 hiš. Med drugimi 610 šol in dečjih domov, 482

zdravstvenih ustanov in 187 kulturnih spomenikov.

Ko so Leningrad prvič preletela sovražna letala, je bilo Janji 6 let. Imela je starejšega brata in mater. Neko megleno jutro, leto dni kasneje, ko je preko zapuščenih leningrajskih ulic strupeno zavijal veter, je stara ženica omahnila v sneg. Bila je Janjina mati. Glad je opravil svoje. Potem je prišla vest, da se je brat zgrudil pod sovražno svinčenko v leningrajskih okopih. In Janja je z okorno otroško ročico napisala v svoj šolski zvezek: »Ostala sem sama.«

Globoko pretreseni stojimo pred spomenikom žrtvam. Na levi in desni se razprostirajo skupni grobovi stotisočev. 649.253. Sedemnajst tisoč jih je izgubilo življenje med bombnimi napadi. 632.253 jih je umrlo od lakote. Nikjer ni njihovih imen in vendar so vsepovsod.

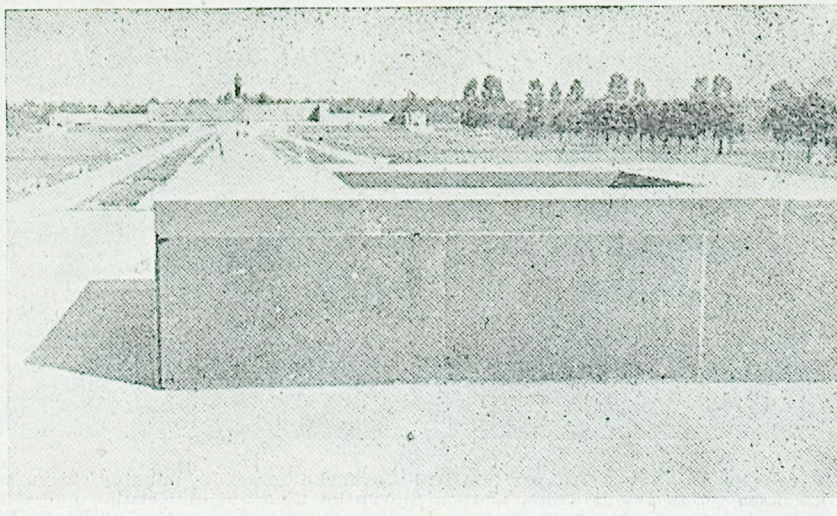
Molče se klanjamo spominu padlih herojev in s spoštovanjem mislimo

na tiste, ki so preživeli strahote blokade, ne da bi klonili.

Vedro razpoloženi nas pričakajo v svojih prostorih člani vodstva Komkomola in predstavniki iz nekaterih večjih podjetij rajona Smolni. Po razgovoru z drugim sekretarjem mestnega komiteja Komsomola v Moskvi je to naš prvi stik z večjo skupino aktivistov najbolj vplivne mladinske organizacije v SZ. Zato me kajpak muči radovednost, kako se bo vse skupaj odvijalo.

Ze po prvih uvodnih besedah gostiteljev dobim vtis, da bo razgovor potekal v prijetnem vzdušju. Čeprav nam delo Komsomola ni tuje, saj smo o njem že mnogo slišali, vendar le z zanimanjem sledimo izvajanjem predsednika komiteja:

»Organizacija Komsomola v našem rajonu si je zadala nalogo, da bo dala svoj delež k naporom za izpolnitev sedemletnega plana v petih letih. Zdjaj dela na tem 7.000 komsomolcev. (Konec prihodaj!)

Pokopališče žrtev II. svetovne vojne v Leningradu

Sredi Kopra bo zrasla nova trgovska hiša

Ze prihodnje leto bodo v Kopru na mestu sedanjih barak ob Cesti JLA zgradili reprezentativno stavbo, v kateri bodo imele svoj dom okrajne zbornice za trgovino, gostinstvo in obrt in okrajna Turistična zveza, hkrati pa bo v pritličju zgradbe najsoodnejša in največja samopostrežna trgovina v Sloveniji ter veleblagovnica združenih jugoslovanskih pro-

izvajalcev tekstilnega blaga in konfekcije (Varteks, Kluz itd.). Samopostrežno trgovino bo uredila in vodila ljubljanska Prehrana. Stavba bo štirinadstropna in bo stala okrog 150 milijonov dinarjev. Lokacija je že odobrena. Sredstva bodo prispevala zainteresirana podjetja skupaj z omejenimi ustanovami. Vse tretje in četrto nadstropje bo zasedlo naše

koprsko uvozno in izvozno podjetje Splošna trgovska.

Z gradnjo stavbe bodo pričeli predvidoma maja 1961, potekala pa bo tako, da bosta veleblagovnica in samopostrežna trgovina začeli poslovati takoj po dograditvi pritličja, ne da bi čakali na dokončanje ostale stavbe, kar bo verjetno sledilo v letu 1963, medtem ko naj bi trgovini že poslovali v turistični sezoni 1962.

To bo hkrati prvi korak za ureditev Ceste JLA, ki jo zdaj kazijo z visokim zidom zaprte barake neuglednega videza, obenem pa tudi prvi korak za razširitev mesta proti Bonifiki, kjer bo prav tako kmalu zasajena prva lopata za zgraditev nove koprške osnovne šole. In upajmo, da le malo pozneje tudi za kulturni dom z novo kino dvorano!

ODGOVOR NA NAŠ PREDLOG O GRADNJI LADIJSKIH STROJEV

Pojasnilo »Litostroja«

V številki 41. z dne 7. oktobra 1960 ste v Vašem časopisu objavili članek pod naslovom: »Ljubljanska tovarna »Litostroj« gradi tudi ladijske stroje — Zakaj ne v Kopru novi obrat?« V tej objavi pravilno ugotavljate, da je naša tovarna začela izdelovati tudi ladijske motorje po licenci znane danske tovarne »Burmeister & Wain«. Pravilno tudi ugotavljate, da bomo izdelovali takšne motorje do 1000 KM. Gre za Dieslove motorje za ribiške ladje in ladje male obalne plovnice ter za pomožne motorje vseh vrst ladij, vtem ko ima licenco za večje ladijske motorje te vrste ladjedelnica »Uljanik« v Pulju.

Z omenjenimi motorji smo samo razširili naš maloserijski proizvodni program, da bi bolje izkoristili že obstoječi strojni park. Za proizvodnjo Dieslovih motorjev po gornji licenci nam torej še ne bo treba ustanovljati novega obrata z novimi stroji, saj se bodo vsi sestavni deli obdelovali na že obstoječih strojih v tovarni, ulitki zanje pa ulivali v naši livarni. Ker gre le za manjše Dieslove motorje, tudi prevoz z železnico ali kamioni še ni problem in ne more bistveno vplivati na stroške in cene. Zato se tudi problem lokacije za proizvodnjo teh strojev ne postavlja v takšni obliki, kakor ste nakazali v Vašem časopisu.

Toliko smo želeli dopolniti Vaše poročilo, ki je sicer pravilno

opozorilo na to našo novo proizvodnjo.

Zahvaljujemo se Vam vnaprej za objavo našega pojasnila in Vas tovariško pozdravljamo!

TITOVİ ZAVODI LITOSTROJ

Dobili smo nove kadre za obrtne stroje

V avgustu, septembru in prvi polovici oktobra je pred posebno izpitno komisijo Obrtne zbornice za okraj Koper opravilo pomožniške izpite v obrtništvu 58 kandidatov. Od teh je bilo 13 mizarjev, 6 moških krojačev, 6 šivilj, po štirje pleskarji in soboslikarji, peki, kovači in frizerji, po trije zidarji in avtomehaniki, 8 mesarjev, 2 mehanika in doslej prva prešivalka gornjih delov obutve. Te dni opravlja izpit še 10 kandidatov.

Tako smo v našem okraju dobili večje število obrtniških pomočnikov tistih strok, v katerih zadnja leta ni bil zadovoljiv prirastek. To velja predvsem za mizarje in mesarje, kovače in frizerje, medtem ko je v ključavnicaški ter zidarski stroki še vedno premalo naraščaja. Nekateri izmed novih pomočnikov se bodo takoj vključili v redno proizvod-

njo, večina pa bo morala še na odslužitev kadrovskega roka.

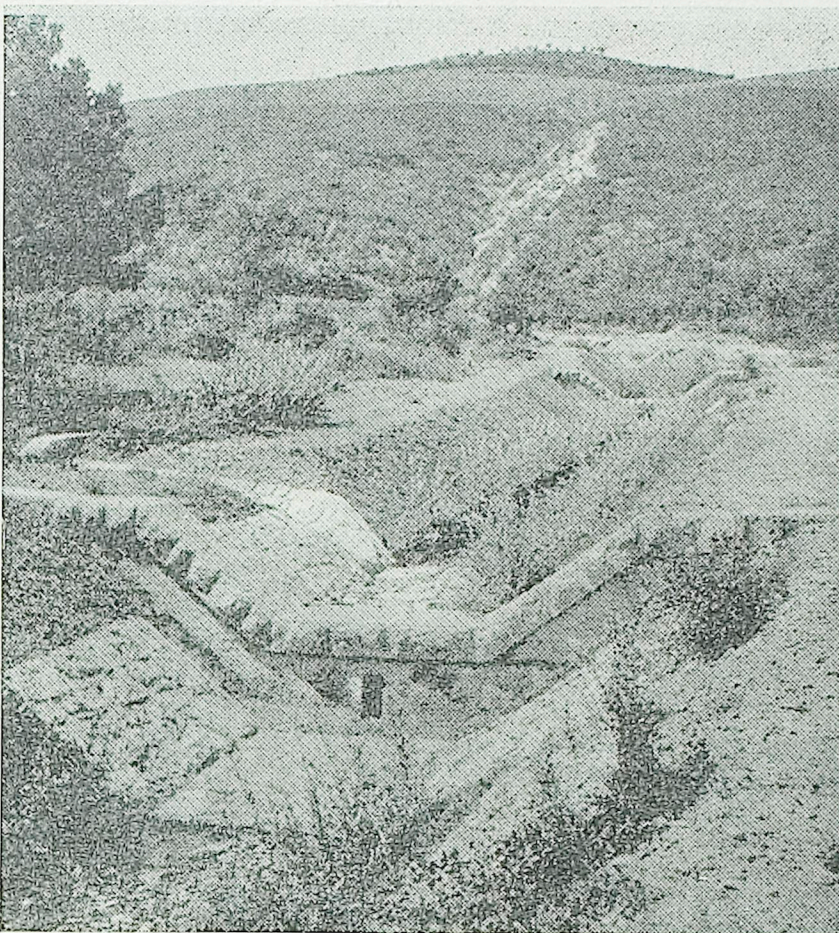
Obrtna zbornica za okraj Koper bo tudi letos priredila šolo za vodilne uslužbenke obrtnih obratov, ki bo trajala tri mesece in pol ter se je bodo udeležili upravniki in mojstri vseh obrtniških strok.

SEKCIJA ZA POGOZDOVANJE KRASA NA KOPRSKEM PRED ZAHTEVNO NALOGO

Zelen gozdni pas tudi po naši obali

Letos je bila pri direkciji za gozdarstvo ustanovljena sekcija za pogozdovanje Krasa tudi v koprski občini. Tako delujejo sedaj na področju našega okraja trije taki operativni centri: že vpeljana sekcija v Sežani in Ilirski Bistrici, ki se ukvarjata s klasičnim pogozdovanjem Krasa, medtem ko sodi v delokrog novoustanovljene koprške sekcije, ki je namdomestila prejšnji premalo učinkoviti gozdarski servis, dokaj obsežnejše področje: ozelenitev obalnega pasu, zaščita kmetijskih površin pred delovanjem vetra, suše in vode, vzgoja oljčnih sadik in podobno.

Sekcija za pogozdovanje v Kopru je sprejela med svoje prve naloge pogozditev Miljskega polotoka od Debelega rtiča do Ankara. Izdelani načrt zajema ca.

Sodobna ureditev in zavarovanje pogozdovanih površin pred divljanjem voda: urejena struga po naplavišču Trnovšice pri Ospu na Koprskem je zavarovana s pragovi in vrhovimi popletli brežin, ki utrjujejo zemljo, da je ne morejo odnesti hudourniški nalivi

100 ha neurejenih površin, ki jih bodo pogozdili z različnimi vrstami mediteranskega grmičevja, alpskim in drugimi vrstami mediteranskega bora, cipresami, cedrami itd. Posebno skrbno in ob soodelovanju najbolj znanih vrtnarskih in gozdarskih strokovnjakov, kot sta vrtnarska strokovnjaka tovariš Kulfanek iz Sušaka ter profesor Jeglič iz Ljubljane, bodo uredili okolico turističnih središč Ankara in Fiese. Široko zasnovan delovni načrt je seveda terjal tudi izpopolnitev mehanizacije, zato so v ta namen nabavili kamion in nekatere stroje v vrednosti 6 milijonov dinarjev.

Med opravljena dela koprške sekcije za pogozdovanje sodi pogozditev predelov okrog Movraža, Fiese, Izole, Sareta in Debelega rtiča na skupni površini 45

hektarov. Samo stroški za material in delo tega pogozdovanja so znašali 3.400.000 dinarjev.

Razen tega pa sprejema sekcija tudi uslužnostna dela za parke raznih turističnih in gostinskih organizacij ter za počitniške domove, ki čestokrat urejajo okolico svojih domov povsem samovoljno in v nasprotju s splošnim pogozdovanim ter urbanističnim načrtom posameznih področij. Precej škode so povzročila tudi nekatera kmetijska gospodarstva, ki so ponekod v težnji za pridobivanjem obdelovalnih površin uničila dobršen del z zelenjem poraščenih zemljišč. Sekcija za pogozdovanje bo poskušala v najkrajšem času odpraviti vse te pomanjkljivosti, razen tega pa zajema okvirni načrt nadaljnjo pogozditev in ozelenitev goljav ter neplodnih zemljišč na površini od 7 do 8 tisoč hektarov.

Vodstvo sekcije zavrača trditve nekaterih nergačev, ki menijo, da smo v povojnih letih storili premalo za urejanje zelenih površin in pogozdovanje goličav. Podatki kažejo, da so na tem področju do druge svetovne vojne v 84 letih pogozdili vsega 5.700 ha površin, medtem ko se samo v povojnih letih lahko postavimo s 3.600 ha smotno pogozdenih in z mediteransko floro zasajenih zemljišč. V ta namen je bilo od osvoboditve do sedaj porabljenih 19 milijonov raznih sadik in 45 ton semenja ter za to investiranih več kot 500 milijonov din. (bb)

TUDI V ILIRSKI BISTRICI

V začetku oktobra so v Ilirski Bistrici odprli večerno politično šolo za 48 slušateljev-političnih delavcev v raznih organizacijah, podjetjih in ustanovah. Predvidoma bo ta šola trajala do konca aprila in na njej v glavnem poučujejo člani občinskega predavateljskega aktiva.

OBISK GOZDARSKIH STROKOVNJAKOV

Pred dnevi si je skupina gozdarskih strokovnjakov Slovenije in Hrvaške skupno z izvedencem mednarodne kmetijske organizacije FAO ogledala pri Mali Bukovici nasade zelenega bora. Te nasade hitro rastočega drevoja so zasadili po osvoboditvi in tako dobro napredujejo, da nameravajo z zelenim borom, ki letno zraste za več kot meter, zasadi kraške goličave. Strokovnjaki obeh gozdarskih inštitutov so bili z dosedanjimi poskusi zelo zadovoljni.

Napoved vremena

za čas od 20. do 27. oktobra

V minulih dneh je po vsej Evropi prevladovalo slabo vreme s hudimi nalivi, da so bile ponekod nokrajne Srednje Evrope celo poplavljene. Deževati je za sedaj sicer ponehalo, vendar so to le kratkotrajne razjasnitve, ki bodo nekoliko stalnejše šele od konca tedna dalje. Vendar moramo pričakovati v zadnjih dneh oktobra prve znake letošnje zime s padcem temperature zraka, padavinami in burjo v obmorskih krajih.

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

Nekaj podatkov o izvajanju plana

Znani so podatki za preteklih osem mesecev letošnjega leta v zvezi z izvajanjem družbenega načrta koprškega okraja za letošnje leto. Med njimi so najvažnejši tisti, ki se tičejo investicijske potrošnje in se jih bomo zato tudi najprej dotaknili.

Po letošnjem gospodarskem načrtu je bilo predvideno, da bo v družbenem sektorju gospodarstva in negospodarstva naloženih za osnovna sredstva 14 milijard 988 milijonov dinarjev investicij. Največ sredstev naj bi bilo vloženi v promet, v kmetijstvo in nato v industrijo. Med negospodarskimi dejavnostmi pa bi bilo vloženi največ sredstev za stanovanjske in komunalne potrebe.

Podatki za preteklih osem mesecev letošnjega leta pa kažejo, da predvidenega gospodarskega načrta ne izvajamo skladno, ker smo v osmih mesecih dosegli komaj polovico tistega, kar je predvideno za vse leto. V osnovna sredstva za investicije je bilo namreč v tem času vloženih okoli 5 in pol milijarde, za investicije v obratna sredstva pa še nekaj manj kot 1 milijardo 200 milijonov. Zlasti je bilo malo vloženo v industrijo, in to komaj dobro petino tistega, kar je po načrtu predvidenega. Tudi v kmetijstvu ni mnogo boljše, dočim smo v prometu dosegli nekaj manj kot polovico. Za stanovanjsko in komunalno dejavnost, na kateri je zla-

sti poudarek glede na gradnjo stanovanj, smo v osmih mesecih vložili 1 milijardo 100 milijonov. Omenimo naj še, da je večino investicijskih sredstev dal na razpolago splošni investicijski sklad, ki mu sledijo občinski in nato šele republiški in okrajni sklad.

Podatki, ki so na razpolago, kot rečeno, za preteklih osem mesecev, nam kažejo, da bo potrebno do konca leta mnogo naporov, da bomo dosegli predvideno raven investicijske potrošnje in da bi tako dosegli vsaj tisto, kar je bilo doseženo v lanskem letu. Podatki nam povedo, v katerih panogah je prišlo do zastoja v investicijskih vlaganjih in je zato potrebno skrbeti, da bi se stanje pri teh panogah izboljšalo. Mislimo tu na industrijo in rudarstvo, kmetijstvo, promet, deloma tudi na gostinstvo.

Kreditni sklad obratnih sredstev so se v preteklih osmih mesecih letošnjega leta v primerjavi s koncem decembra lani nekoliko dvignili. Glede kreditov za obratna sredstva moramo ugotoviti, da je stanje pozitivno, saj znaša porast le-teh v tem času komaj nekaj nad 50 milijonov. Pričakovani pa bi večji porast sklada obratnih sredstev, ki se je v omenjenem času dvignil komaj za 200 milijonov. Kot kaže, je tudi na našem območju stanje podobno kot v ostalih območjih oziroma v vsej državi, ko ni omaziti vidnejšega porasta lastnih skladov

obratnih sredstev gospodarskih organizacij. Tudi novi ukrepi po aprilu letošnjega leta, ko je bila postavljena meja, preko katere ne smejo naraščati krediti za obratna sredstva, niso v tem pogledu mnogo koristili. Očitno je, da tak razvoj ne more biti pozitiven za same gospodarske organizacije, ki se morajo v svojem poslovanju zanašati vedno bolj na lastne sile.

Kot pozitivno naj omenimo, da so hranilne vloge v koprskem okraju prekorčile prvo milijardo. Na drugi strani pa so se potrošniška posojila le malo dvignila in dosegla 410 milijonov, kar je razen za goriški okraj najnižja številka v okrajih naše republike. Značilno je, da so zelo narastli izdatki prebivalstva v gotovini v mesecu avgustu, ko je bila izdana za blago skoraj milijarda dinarjev. Deloma je treba to pripisati tujskemu prometu oziroma turistični sezoni, čeprav so izdatki za gostinstvo in turizem zajeti v posebni postavki. Vsekakor pa so bili izdatki v tem mesecu prebivalstva višji kot pa prejemi prebivalstva.

Kljub deloma negativni sliki v zvezi z investicijsko potrošnjo pa moramo ugotoviti, da se v omenjenem času industrijska proizvodnja ni znižala, temveč nasprotno: je v skladu s splošnim tempom proizvodnje v naši državi in zato v koprskem okraju znatno višja. -dt-

PREDAVANJE za aktiviste

Na konferenci političnih aktivistov, ki je bila pretekli petek dopoldne v občinski sejni dvorani v Hrpeljah, je govoril organizacijski sekretar okrajnega komiteja ZK iz Kopra tov. Ivan Renko, so bili navzoči skoraj vsi člani aktivov občinske Zveze komunistov, Socialistične zveze in mladinske organizacije. Govornik je obširneje obravnaval delo zasedanja pri Zvezi narodov, analiziral položaj v Kongu in Alžiriji ter poudaril vlogo predsednika Tita in naše delegacije v borbi za ohranitev svetovnega miru. Aktivisti so živahno posegali v razpravo z različnimi aktualnimi vprašanji, na katera je odgovarjal predavatelj. Ta uspela konferenca je prispevek k bližnjim volitvam v Socialistično zvezo. -va-

RAZSTAVA v Ilirski Bistrici

V soboto je občinska komisija za varnost pri delu v Ilirski Bistrici odprla v poslovnih prostorih nove palače v Vojkovem dvorcu razstavo v počastitev letošnjega Tedna varnosti pri delu. Razstavljena so različna zaščitna sredstva in grafiki, ki prikazujejo, koliko je bilo v posameznih podjetjih nesreč pri delu od leta 1956 dalje.

V tem tednu je tudi več predavanj o higijensko-tehnični zaščiti s predvajanjem poučnih filmov.

RAZMAH IDEOLOŠKEGA DELA MED MLADINO

Na razširjeni seji ideološke komisije OK LMS, ki je bila predvčerajšnjim v Kopru in so se je udeležili vsi predstavniki občinskih komitejev mladine, so sprejeli program ideološko-vzgojnega dela med mladino za jesensko-zimsko sezono 1960/61. Med drugim so predvideli, da bodo mladinske politične šole posebni oddelki partijski šol v Postojni, Ilirski Bistrici, Piranu, Kopru in v Izoli. V Hrpeljah in Sežani bodo organizirali seminarje za vodstva Ljudske mladine, medtem ko bo več seminarjev tudi na šolah, po podjetjih in na podeželju — z namenom, da bi usposobili na novo izvoljena mladinska vodstva. Posebne skrbi bodo deležni marksistični krožki, ki jih pravkar snujejo na vseh srednjih šolah.

Z NAŠIH PREDVOLILNIH ZBOROVANJ SZDL

Velika udeležba na zboru v Podgradu

Preteklo nedeljo popoldne je bilo v Podgradu zborovanje članov Socialistične zveze, ki ga je

organiziral iniciativni odbor za pripravo volitev v SZDL. Zborovanja se je udeležilo okrog 300

ljudi, kar je za Podgrad izredno veliko. Z veseljem ugotavljamo, da so prišli na to zborovanje vsi mladinci in mladinke iz Podgrada in okoliških vasi, ki so z velikim zanimanjem poslušali izvajanja sekretarja okrajnega odbora SZDL tovariša Ivana Mavsarja. Iz izvajanja govornika, ki so ga zborovalci ob koncu nagradili z navdušenim odobravanjem, so poslušalci dobili jasen pregled nad gospodarskimi uspehi v občini in okraju kakor tudi sliko o pomembnih političnih dogajanjih v svetu. Po zborovanju so mladinci priredili prosto zabavo in ples.

J. Ž.

Piranska komuna si močno prizadeva izboljšati življenjski standard svojega prebivalstva. Med najvažnejše ukrepe na tem področju spada prav gotovo tudi stanovanjska izgradnja. Na sliki: gradnja stanovanjskega naselja (vrstne hišice) nad Piranom pod starim rimskim obzidjem

Konferenca mladih gozdarjev v Postojni

V gozdarskem šolskem centru v Postojni je bila pretekli ponedeljek mladinska konferenca, ki so se je razen gojencev šole udeležili tudi izredni slušatelji in celotni profesorski zbor. Kljub nekaterim objektivnim težavam — predvsem zaradi preselitve šole iz Ljubljane v Postojno in nekaterih drugih okolnosti, ki so vpli-

vale na delo mladine, je konferenca ugotovila, da so bili doseženi v preteklem šolskem letu pri razvijanju izvenšolske dejavnosti mladine dokaj lepi uspehi. Zlasti so se odrezali športniki, ki so na okrajnem festivalu srednješolske mladine priborili svojemu aktivu kar devet pokalov.

Na konferenci so mladinci načeli tudi nekatere probleme življenja v internatu, ki opozarjajo na resnejše in doslednejše delo uprave. Mladinci so med drugim tudi temeljito obravnavali delo skupnosti učencev na šoli, medtem ko so s pomočjo predsednice OK LMS Koper Marije Vogričeve razčistili še nekatera druga vprašanja s področja mladinske dejavnosti. Med važnejše sklepe konference sodi ustanovitev marksističnega krožka in kluba Združenih narodov. Izvolili so tudi nov devetčlanski odbor, za njegovega predsednika pa Jožeta Jurkoviča.

Kaj praviš drugod ...

DOLENJSKI LIST

PROSTOVOLJCI ZA TREBANJSKI VODOVOD

Devetnajst upokojevcev, članov trebanjske podružnice Zveze upokojevcev Slovenije se je 2. in 14. septembra udeležilo prostovoljnega dela pri zaspavanju vodovodnih jarkov. Člani podružnice so opravili 73 delovnih ur. Odločili so se tudi, da bodo s svojim delom tudi v bodoče pripomogli k čimprejšnji dograditvi vodovoda v Trebnjem.

Primorski vestnik

PREDAVANJE ALZIRSKEGA BORCA

V torek zvečer je v hotelu Zvezda v Murški Soboti predaval o Alžiru mladi alžirski borec Makdad Salah. Predavanje je organizirala Ljudska univerza skupno z okrajnim komitejem LMS in centrom mladinskih klubov OZN.

Primorski vestnik

O DRUŽBENEM STANDARDU

V ponedeljek dopoldne je bila v Celju redna tiskovna konferenca. Sekretar Občinskega komiteja ZKS Tone Skok je razložil načrt družbenopolitičnega izobraževalnega dela v letošnji zimski sezoni. Zatem sta predsednik ObLO Franc Rupret ter podpredsednik Beno Krivec seznanila udeležence s pripravami na obravnavo preskrbe in celotne dejavnosti s področja družbenega standarda v celjski občini. O tem bodo odborniki obeh zborov razpravljali že na naslednji seji. Mimo tega bodo o tem problemu razpravljali še na bližnji konferenci delavskih svetov celjske občine.

NOVICE

UGODNE PERSPEKTIVE PODJETJA ETA V CERKNEM

Delovni kolektiv podjetja za izdelovanje elektrokemičnih aparatov ETA v Cerknem z uspehom razvija svojo proizvodnjo. Dosejel je dosegel že številna priznanja in njegovi proizvodi gredo brez težav v promet. To je spodbudilo kolektiv mladega podjetja k novim načrtom. Tako predvidevajo, da se bo do 1963. leta število zaposlenih potrojilo, vrednost proizvodnje pa naj bi tedaj dosegla milijardo 300 milijonov dinarjev.

GLAS GORENJSKE

PRED PRVIM VEČEROM TRIBUNE NAŠIH DNI

Novost, ki jo uvaja jeseniška Svoboda v letošnji sezoni, so večeri pod naslovom Tribuna naših dni, ki bodo zajemali ciklus poljudnoznanstvenih razprav z aktualnimi temami. Določene teme bodo obravnavali v obliki razgovorov z vidnimi kulturnimi, političnimi in drugimi javnimi delavci. Za pestrost večera bodo poskrbeli z vmesnimi točkami zabavne in klasične glasbe. Na prvem večeru — Razgovor o filmu — bodo v poljudni obliki prikazali zgodovino filma, razvoj kinematografije v jeseniški občini ter nekaj zanimivih številk iz jeseniškega kinopodjetja, nadalje vpliv filma na mladino, filmsko vzgojo mladine, vlogo staršev pri filmski vzgoji in podobno

Povečana aktivnost invalidov

Občinski odbor ZVVI v Piranu je sprejel na letošnji občinski konferenci doslej najboljše program in pri njegovi sestavi upošteval vse dejavnosti, ki jih lahko gojijo invalidi. Razen kulturnih in športnih prireditev ter srečolova in plesa v počastitev prvomajskih praznikov so tudi kasneje gojili številne drobne dejavnosti po osnovnih organizacijah ZVVI, medtem ko so z najboljše programom praznovali »Invalidski teden« v dneh od 19. do 25. septembra. V tem tednu so imeli listkovno akcijo, obiskovali so družine padlih borcev na domovih in invalide v bolnišnicah ter jih tudi obdarovali. Istočasno pa so se invalidi pripravljali na športna tekmovanja invalidov, ki so bila v okrajnem in republiškem merilu.

V dokaz, da se invalidi niso izolirali, kaže omeniti še povezavo z Društvom upokojevcev, s katerimi so letos skupno organizirali

praznik trgatve. Tudi ob tej priložnosti so invalidi organizirali več športnih tekmovanj s tovariši iz Izole in Kopra. V zabavnem delu programa pa seveda niso pozabili na srečolov in ples.

Ob zaključku praznovanja 15. obletnice ustanovitve zveze bodo piranski invalidi priredili 23. oktobra svečano sejo, na kateri bodo razvili svoj prapor.

»Izletnik« v Piranu se je uveljavil

Štirim potovalnim uradom Slavniaka in SAP-a v Piranu oziroma Portorožu se je pred nedavnim pridružil še potovalni urad turistične agencije »Izletnik« v Piranu, ki je bil osnovan maja letos, ko se je združilo več avto-turističnih in prevoznih organizacij iz notranjosti Slovenije v to enoto. Pozitivno je vsekakor

to, da se je ta nova turistična agencija usmerila predvsem na pripravo izletov domačih turistov, ki so, kakor kažejo podatki, letos dokaj množično izkoristili organizirane izlete »Izletnika«. Od približno 400 izletov, ki so jih opravili z enim ali več avtobusi od maja letos do sedaj, odpade lep odstotek tudi na udeležence našega področja.

S PREDVOLILNIH SESTANKOV SZDL V ILIRSKOBISTRISKI OBČINI

Majhne vasi - toda veliki delovni uspehi

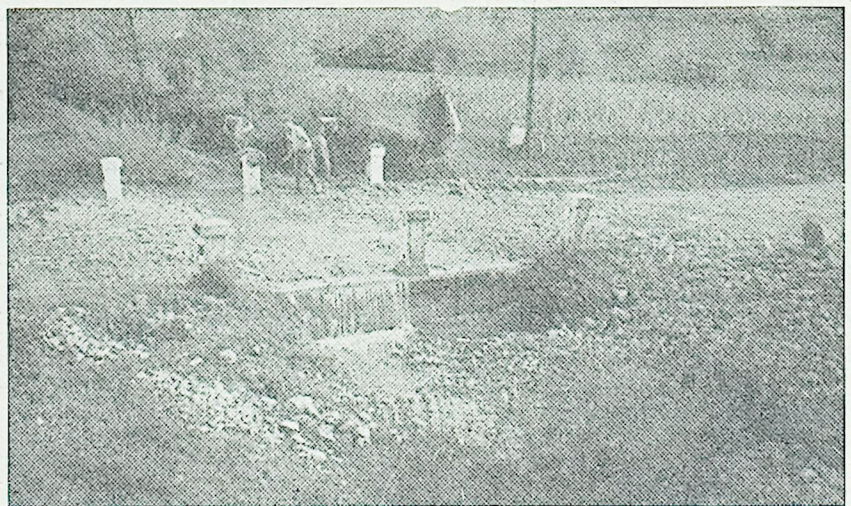
Tudi v ilirsko-bistrisiki občini so te dni predvolilna zborovanja in volitve v vodstva SZDL ter krajevalne odbore. Med pomembnejše konference sodita tudi zborovanja v Bitnji in Tominjah minulo nedeljo.

V Bitnjah je 80 delegatov z zanimanjem obravnavalo vse krajevne in občinske probleme, zanimali pa so se tudi za zunanje-

politična vprašanja in za nadaljnjo smer graditve naše domovine. Zborovanja v Tominjah so se udeležili še prebivalci Zajeljske in Postvice. Obravnavali so predvsem dosežanja prizadevanja članov SZDL za gospodarski, politični in kulturni razvoj domačih krajev ter pri tem omenili, da so v zadnjem času na pobudo vaškega odbora SZDL in krajevne-

ga odbora v Tominju napravili 2500 prostovoljnih delovnih ur v skupni vrednosti pol milijona dinarjev, medtem ko sta oba odbora v Zajeljski s svojimi prostovoljnimi delavci v 861 udarniških urah, od teh 336 ur v vprežno živino, popravili pot med Zajeljskim in Tominjem, kar je vredno najmanj 265 tisoč dinarjev.

Sklenili so nadaljevati z ureditvijo poti med Zajeljskim in Tominjem, občini bodo predlagali napeljavo še enega električnega voda v ti dve vasi, da bodo lažje razvijali kmetijstvo in obrtništvo, razen tega pa nameravajo med člane SZDL vključiti vse sovaščane s splošno volilno pravico.

Delavci koprške Cestne uprave čistijo na cesti Ilirska Bistrica—Zabiče podcestni propust, ki ga ja zamašilo zadnje neurje nad tem področjem. Samo na tej cesti je neurje zamašilo šest takšnih propustov in je voda popolnoma preplavila cesto. Neurje je tudi sicer povzročilo občutno škodo kmetijstvu, industriji in vsemu prebivalstvu, ker je voda preplavila polja ter vdirala v tovarne in stanovanjske prostore

Spet so se srečali grafičarji Umaga in Kopra

To nedeljo je bil v Kopru drugi del prijateljskega športnega srečanja sindikalnih podružnic tiskarne Tipografija iz Umaga in ČZP Primorski tisk iz Kopra. Na tem povratnem srečanju so bili domačini boljši kot pred 14 dnevi na svojem gostovanju v Umagu, saj so v šahu zmagali s 4:1, v namiznem tenisu prav tako 4:1, v streljanju so dosegli 549 krogov, medtem ko so jih dosegli gostje le 318, a v malem nogometu so morali ponovno prepustiti zmago gostom s 3:5. Med strelici z značno

govorili, kaj si bo vsaka posamezna skupina posebno podrobno ogledala, zvečer pa so se potem na ladji na skupnem razgovoru pomenili o vsem in poročali o najznačilnejših dobrih, a tudi slabih straneh turizma v teloviščih vzdolž Jadrana.

Nad 30 gostinskih in turističnih delavcev iz Pirana, Portoroža in Kopra se je udeležilo petdnevne strokovne ekskurzije, ki jo je za gostinsko-turistične delavce iz vse Slovenije organizirala nova turistična agencija »Izletnik« iz Ljubljane. Ogledali so si glavne turistične zanimivosti ter najpomembnejše gostinske objekte v glavnem mestu Bavarske in si med drugim ogledali tudi vrvež več kot stotisočglave množice na letošnji jubilejni 150. prireditvi, tako imenovani »Oktoberfest«. Skoraj 180 udeležencev si je ogledalo tudi nekdanje zloglasno nacistično taborišče Dachau in ob krajši komemoraciji položilo venec na grobnico umrlih jugoslovanskih internirancev. Zadnji dan ekskurzije je bila ožja delegacija 12 članov sprejeta na münchenškem županstvu, kjer so bile ob prijatni zakuski izmenjane obojestranske zdravice in izražena obojestranska želja po širšem medsebojnem obiskovanju in spoznavanju.

Jule

TEČAJI TUJIH JEZIKOV

Ljudska univerza v Postojni prireja tudi letos več vzporednih jezikovnih tečajev, za katere vlada med prebivalci mesta precejšnje zanimanje. Razen tečaja slovenskega jezika bodo prijavitelci lahko obiskovali še začetne in nadaljevalne tečaje italijanskega, angleškega, nemškega in francoskega jezika. Na tečajih bodo poučevali domači profesorji tujih jezikov.

(ma)

NOVEMBRA BODO DALI KRI

Občinski odbor Rdečega križa v Ilirski Bistrici je sklenil prirediti 3. in 4. novembra krvodajalsko akcijo za prebivalce Ilirske Bistrice. Predvideno je, da se bo te akcije udeležilo okrog 500 prebivalcev, predvsem članov delovnih kolektivov. Nekaj dni pred odvzemom krvi bodo priredili v mestu in bližnjih vaseh zdravstvena predavanja o pomenu krvodajalstva.

puško sta bila najboljša Starc (Koper) in Rojnič (Umaga), ki sta zadela od 150 možnih vsak po 110 krogov.

Gostje so si ogledali tudi tiskarno in klišarno ČZP Primorski tisk in posebno za cinkografijo so se zelo zanimali, saj so z njo v najtesnejših poslovnih stikih.

V popoldanskih urah so grafičarji obeh sindikalnih podružnic sestavili rokometno moštvo in v prijateljski tekmi s TVD Partizan Koper izgubili s tesnim rezultatom 17:18.

Nepozabno doživetje

Pred nekaj dnevi smo na literarnem večeru v Kopru slišali naše književnike: ALOJZA GRADNIKA, DANILA LOKARJA, LUDVIKA MRZELA, EDVARDA KOCBEKA, BORISA PAHORJA, PAVLETA ZIDARJA, DOMINIKA SMOLETA in DANETA ZAJCA

Dandanašnja naglica nas sili v površnost in nepoglobljenost. Clovek hlasta po čim številnejših dogodkih in rad pozablja na pristno in prizadeto osebo doživetje ter se zadovoljuje s »kratкими vsebinami«, »kratкими pregledi«, »poljudnimi razpravami« in papirnatimi sodbami, ki jih izrekajo drugi. Pristno enkratno doživetje, ki nas pretrese in obogati z novim spoznanjem, pa nas pomlajuje v tako hlatajočem času kakor blagodejno sonce po mrzlem viharju.

Tako enkratnost so doživeli poslušalci na nedavnem literarnem večeru v Kopru. Pregovor, da je voda najbolj sveža pri izviru, velja tudi za književnost. Zato so tudi tisti, ki so prišli poslušat bolj radovedni kot žejni, odhajali s spoznanjem: da umetnost ni vsiljiva in vzvišena, ampak človeška, preprosta in dostopna vsakomur. Kar je pri takih srečanjih najbolj privlačno, je neposreden stik in živa umetnikova beseda.

Čprav je vsak umetnik prebral samo nekaj vrstic svojih pesmi ali le kratko prozo, si je poslušalec zaradi neposrednega stika takoj o njem ustvaril sodbo, ki je neprimerno globlja kot tista, ki jo je že nosil s seboj, pa jo je prevzel od drugih. Kakor se namreč izražajo določeni fizikalni zakoni v vsakem atomu snovi, tako se v vsaki posamezni umetnini vidijo skoraj vse značilnosti njegove ustvarjalstva. Iz starejših književnikov (Gradnik, Lokar) je sijala umirjenost in modrost, iz najmlajših (Zajc, Smole, Zidar) nepomirjenost z življenjem in revolucionaren polet. Vmes bi lahko postavili še dve generaciji, srednjo (Mrzel, Kocbek) in mlado (Pahor). Tako so se na tem ve-

čeru zvrstile kar štiri generacije naših književnikov.

Ker ni prostora, da bi označili tudi umetniško vrednost prebranih del, naj zadostuje samo ugotovitev, da je bil ta večer za častilce slovenske besede res nepozabno doživetje. Dal nam je nekaj neponarejenega in nezbledelega. Vsiljuje se pa nam vprašanje, kako in kaj je z našim občinstvom, ki ga za zahtevnejše prireditve (dramske predstave »Svoboda letos spomladi!«) ni in ni mogoče dovolj razgibati. Tudi ob tem, kdo je bil in koga ni bilo na tem večeru, se je pokazalo to žalostno dejstvo. So krivi tega prosvetni delavci vseh vrst, baž in forumov, ali je nekoliko kriv prireditelj, ki je to pot premalo glasno objavil tako pomemben dogodek?! So vzroki drugje? Ne bo napačno kdaj razmisliti tudi o teh stvarih.

Jože Hočevar

Naši filmi

V naši filmski proizvodnji so komedije zelo redka zvrst. Redko so skušali naši filmski delavci spregovoriti v tem jeziku, še bolj redko pa se jim je to posrečilo. Zato je bil na letošnjem filmskem festivalu v Pulju prijetno presenečenje Skričinov film TOVARIŠ PREDSEDNIK SREDNJI NAPADALEC, ker smo prvokrat dobili domačo filmsko humoresko, ki je skoraj polni dve uri vzbujala zveneči smeh desetih tisočev gledalcev v puljski areni. Film ne pripada poglavljenega humorja ali posebnih zapletov, ujel pa je pristnost življenja in naših ljudi, v katerih se staro prepleta z novim. Ljudje so komedijo sprejeli, ker so gledali na platno sebe, slišali svojo govorico in svoji, domači smeh. — Na sliki: Mija Aleksić in Sonja Hlebs, ki igrata v filmu »Tovariš predsednik srednji napadalec« režiserja Zorja Skričina. Eno glavnih vlog pa tolmači znana Oliviera Marković, kot koketna in preračunljiva podeželska vdova

PRVI SLOVENSKI KNJIŽNI SEJEM V LJUBLJANI

Manifestativni pregled napisane kulture

Dopolnilo: RAZSTAVA DELA IN ŽIVLJENJA FRANCETA BEVKA V UNIVERZITETNI KNJIŽNICI

V predverju ljubljanskih Križank, ki so sicer prizorišče vsakoletnih festivalskih prireditev, so pod pokritimi arkadami uredili prvi slovenski knjižni sejem. Priredili sta ga republiška sekcija Zdrženja založnikov Jugoslavije in sekcija za založništvo pri Trgovinski zbornici LRS v okviru »Meseca knjige«, ko potekajo podobne prireditve po vsej državi. Predsednik Zdrženja založnikov Jugoslavije tovariš Ivan Bratko je v svojem otvoritvenem govoru opisal položaj in pomen knjige v naši sodobni družbi. Kljub novejšim in modernejšim sredstvom je knjiga še vedno

eden najpoglavitejših činiteljev kulturne preobrazbe ljudi, njihove politične zrelosti, strokovne usposobljenosti, družbene razgledanosti in estetskega kultiviranja. Knjiga je velik prijatelj socialističnega človeka, saj mu pomaga v njegovi borbi za izobrazbo, pri delu in pri upravljanju v proizvodnji, pri ustvarjanju novih družbenih odnosov med ljudmi, narodi in državami. Ko je tovariš Bratko govoril o posebnih okoliščinah pri razvoju slovenske knjige, je poudaril, da bo šel njen razvoj vzporedno z intenzivnimi napori celotne naše javnosti in skupnosti, v skladu z našimi maksimalnimi možnostmi in tudi potrebami. Zato ta prvi slovenski knjižni sejem ni imel samo manifestativnega značaja, da pokaže našo knjižno kulturo, ampak da nudi ob enem kupcu ugodno priložnost za nakup knjige. Vse skupaj pa naj bo afirmacija naše knjige v javnosti in njeno najtesnejše približanje mestu in vlogi, ki ji gre v sodobni družbi.

tudi zbral in pripravil razstavno gradivo.

Knjižni sejem in Bevkovo razstavo si je ogledalo precej ljudi in zlasti veliko mladine, kar je še posebej razveseljivo dejstvo. Zavzeti mladi obrazi so si ogledovali razstavljeno knjižno bogastvo in znova dokazovali, da tudi novejši instrumenti človeške omike, kot so radio, film, televizija, ne morejo izpodrinuti tradicionalne kulturne posredovalke, brez katere ne bi bilo tudi stoletja tehnike in družbenih revolucij. Z. L.

LETNI OBČNI ZBOR HRPELJSKE SVOBODE

Vključevanje mladine in ureditev prostorov

Te dni je bil v Hrpeljah redni letni občni zbor SVOBODE, na katerem so ugotovili vzroke pomanjkljivega delovanja v preteklem poslovnem obdobju. Prevladovalo je mnenje, da je bila mladina doslej premalo zainteresirana na izživljanju v prosvetnem delu in le preveč usmerjena v šport, kar je sicer v duhu časa in tega mlademu rodu ni zameriti. Kljub temu pa ne kaže zanemarjati virov, ki nudijo mladini priložnost za umetnostno vzgojo. Hrpeljska SVOBODA se je v preteklih dveh letih deloma uveljavila le v dveh sekcijah, in sicer v dramski in godbeni. Pevskega zbora, ki je bil svojčas najagilnejši že po svoji tradiciji, zdaj formalno ni. Le ob redkih priložnostih, kakor ob raznih prireditvah in praznikih ter na pogrebih se zbere nekaj starih pevcev. Rednih pevskih

ustvarjena neposrednejša vez med pianistom in občinstvom. Koncert je organiziral Zavod »Primorske prireditve« s koprsko Glasbeno šolo. O njem bomo še poročali.

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako primorsko hišo

PREMIERA DOMAČEGA FILMA V PIRANU

Za zaključek občinskega praznika, ki ga je slavila piranska komuna konec preteklega tedna, so v kinu »Garibaldi« predvajali v soboto, 15. t. m. zvečer, celovečerni domači film »Vohun X 25 javlja«. Za podjetje Triglav-film je film režiral František Čap, ki je napisal tudi scenarij. Med gosti so se udeležili premiere tudi okrajni sekretar Zveze komunistov tovariš Albert Jakopič-Kajtmir, predsednik ObLO Piran tovariš Davorin Ferligoj, pisatelj Ciril Kosmač in drugi.

LITERARNI VEČER V PIRANU

V okviru proslav občinskega praznika je bil v Piranu tudi uspel literarni večer, na katerem so brali svoja dela Alojz Gradnik, Ludvik Mrzel, Danilo Lokar, Edvard Kocbek, Ferdo Godina, Anton Ingolič, Ivan Minatti, Dominik Smole in Dane Zajc.

V LJUBLJANI PRVA KATEDRA ZA SOCIOLOGIJO

Reforma srednje šole je nakazala potrebo po novem predavateljskem kadru za sociologijo. Tako smo dobili na ljubljanski Univerzi Katedro za sociologijo, prvo tovrstno katedro v Jugoslaviji. Predavatelj katedre tovariš Boris Zihert je imel pretekli teden prvi sestanek s slušatelji. Med drugim jim je povedal, da bo poudarek pri študiju na prvi stopnji na teoretičnem pouku, na drugi stopnji pa na praksi. Prve izpite bodo opravljali slušatelji šele po dvehletnem študiju in se bodo lahko zaposlili kot pomožni predavatelji na srednjih šolah. Absolventi druge stopnje bodo lahko postali predavatelji na srednjih šolah, absolventi tretje pa po podiplomskem študiju znanstveni delavci, ki se bodo zaposlili pri Inštitutu za sociologijo.

NAGRADA ZA ŽIVLJENJSKO DELO JOSIPU VIDMARJU

Predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko je ob 65. življenjskem jubileju izročil predsedniku Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josipu Vidmarju Red junaka socialističnega dela, s katerim ga je odlikoval predsednik republike Josip Broz-Tito.

Prav tako je pripadla letošnja nagrada za življenjsko delo književniku Josipu Vidmarju. Nagrado podeljuje Zveza književnikov Jugoslavije in Zdrženje založniških podjetij in organizacij FLRJ. Ta nagrada obvezuje jugoslovanske založnike, da tiskajo vsa dela nagrajenega pisatelja. Do zdaj so dobili to nagrado Ivo Andrić, Juš Kozak in Milan Bogdanović.

KONGRES PREVAJALCEV

Pretekli teden se je v Skopju začel IV. kongres prevajalcev Jugoslavije. Predstavniki iz vse države bodo razpravljali o pomenu prevajanja, bodočih nalogah in pomanjkljivostih v posameznih republikah.

NAGRADE ZA TELEVIZIJO — »PREMIO ITALIA«

Letošnje nagrade italijanske radio-televizije, ki so jo začeli podeljevati že leta 1948, so razdelili letos v Trstu. Tekmovanja se je udeležilo 23 radijskih in televizijskih ustanov iz raznih držav. Prvo nagrado za najboljše glasbeno delo z besedilom so prisodili Japoncema Liošiju in Kishidu za skladbo z besedilom »Ondina«. Nagrado za dokumentarni televizijski film je dobil Italijan Ugo Gregoretti za »Sicilia del Gattopardo«. Tretjo nagrado za radijsko igro je dobila prav tako Italija za opero »La fidanzata del bersagliere«. Uglasbil jo je Armando Trovajoli.

Izlet naših študentov

Obiskali so »Kras« v Neverkah, »Javor« v Pivki in v Prestranku — Do konca študija naj bi spoznali vse močnejše gospodarske organizacije

Študentje iz našega okraja pogosto prirejajo izlete in ekskurzije v domače kraje, da bi navezali čim tesnejše stike z ljudmi in spoznali gospodarsko in drugo problematiko krajev, kjer bodo že čez nekaj let zaposleni kot diplomirani strokovnjaki.

Tako je Klub študentov koprškega okraja na ljubljanski Univerzi organiziral tudi preteklo soboto obisk v perutninarskem zavodu »Kras« v Neverkah, v tovarni vezanih plošč »Javor« v Pivki in v njenem obratu v Prestranku. V vseh treh podjetjih so študente topla sprejeli, tako delavci in predstavniki delavskih svetov kot vodilno osebje podjetij. Popeljali so jih po vseh prostorih in jim razložili celoten po-

tek proizvodnje. Prav tako so jim izčrpno odgovarjali na vsa vprašanja. V programu je bilo športno srečanje s kolektivom »Javorja«, pa je žal odpadlo zaradi slabega vremena. Ob odhodu so povsod študentom zagotovili, da so bili zelo veseli njihovega obiska in da bi radi ostali še nadalje z njimi v stikih.

Po vedrem družabnem večeru v postojnskem dijaškem domu so se vrnil študenje nazaj v Ljubljano, nazaj k predavanjem in študiju.

Študentski klub ima v načrtu še več takih izletov, na katerih bi njegovi člani podrobneje spoznali močnejše gospodarske organizacije svojega okraja. B.

NAŠI VZGOJNI PROBLEMI

Banane, čokolada in kruh

Tokrat kratek pogovor o šolskih malicah. Niti ne tako nepomemben, kakor to dojemajo nekateri starši, ki menijo, da šolske malice niso sestavni del šole in nje-nega delovanja. Z zdravstvenega stališča lahko govorimo celo o ne-obhodno potrebnem viru obnavljanja porabljenih psihofizične energije naših otrok. Hudo zmotna je namreč ocena, da šolsko delo pri osvajanju obsežnega učnega programa ne izčrpa otrokovih telesnih zmogljivosti. Dokazano je, da umsko delo šolarjev prav nič ne zaostaja za vložnim naporom odraslih umskih delavcev pri njihovem vsakdanjem delu, ki v večini primerov niti ni tako neposredno vezano na intenzivno in domala neprekinjeno trošenje energije. Tudi poskusi o zmogljivosti otrok in primerjanje njih duševnih lastnosti, predvsem sposobnost koncentracije in pozornosti pri delu, so pokazali presenetljive razlike v prid otrok, ki imajo v šoli redno in izdaten obrok hrane.

Na šolah, kjer imajo urejene šolske kuhinje, lahko govorimo v celoti o pravilni prehrani otrok, kar se povsod kaže tudi v praksi: otroci laže dojemajo snov in je zaradi tega tudi pouk kvalitetnejši. Šolski obrati družbene prehrane, torej šolske mlečne kuhinje, pa imajo razen te prednosti še eno: enotne malice in povsem enakopraven položaj otrok vsebuje vse pozitivne lastnosti osnovnega vzgojnega smotra današnje šole, kjer žive predskoti o razrednih in socialnih razlikah le še v zgodovinskih učbenikih.

Ali drži ta trditev v celoti, če je »jedilnik« šolskih malic — tam, kjer nimajo šolskih kuhinj in jih otroci prinašajo v šolo z doma — tako pester in po vrednosti, ali vsaj v merilih sladokusja, tako neenoten? Res je, da je ta največkrat podrejen skrbnosti in razumevanju staršev do svojih otrok, ne kaže pa prezreti tudi različnih dohodkov staršev in njihovo plačilno zmogljivost, ocenjevano predvsem s stališča števila otrok. Kako boleče se vtisne v zavest otroka bogata, da ne rečemo razkošna malica tega ali onega sošolca, ki se domala vsak dan postavlja za dobrotami, med katerimi so čisto tudi banane, čokolada, pecivo itd., medtem ko sam žuli dan za dnem suh ali pa skromno obložen kruh. Bili bi krivični, če bi odrekli otrokom pravico tudi do izbranih dobrot — toda na vprašanje, če ravna jo tako starši, ki bodisi zaradi boljšega gnetnega položaja, večje skrbnosti ali podobno pošiljajo svoje otroke v šolo s takimi malicami, lahko odgovorimo le nikalno. Ali ta neenakopraven položaj otrok glede malice ne budi v prvih občutkih večvrednosti, v drugih pa grenko spoznanje ter

očitek staršem, ki jim tega ne morejo nuditi?! Spet nova bolečina za ženo z manjšo plačilno zmogljivostjo ali mater več otrok, ki ji svojih občutkov ne prikrivajo.

Sicer pa so v zmoti vsi tisti starši, ki menijo, da delajo svojemu otroku uslugo, če mu dan za dnem kupujejo drage domače slaščice ali še dražje uvoženo kolonialno blago. Kolikokrat bi takemu otroku v šoli bolj tehniki izdaten in cenjen namaz rženega kruha z marmelado ali surovim maslom, ko je vendar znano, da se otroci še ob tako pestrem izboru sladkarij teh kmalu prenajedo. Za dokaz naj navedemo samo izjavo nekaterih vzgojiteljev, ki imajo skoraj vsak dan priložnost opazovati, kako ta ali oni razvajenček edineček zamenjuje svojo »sladko« malico in drago salamo za črn kruh.

Da, če bi nekateri starši upoštevali vse te okolnosti in bili bolj zdravstveno prosvetljeni, bi pri nakupu malice za svojega otroka upoštevali predvsem zdravstvo, preprosto in izdatno hrano. S tem bi hkrati preprečili marsikatero posredno krivico, ki jo nehoti storijo številnim drugim otrokom. (bb)

NASVETI ZA LIKANJE

Obleko, ki jo nosimo, moramo od časa do časa osvežiti tudi z likanjem. Razumljivo pa je, da jo moramo pred likanjem dobro očistiti prahu in vseh madežev.

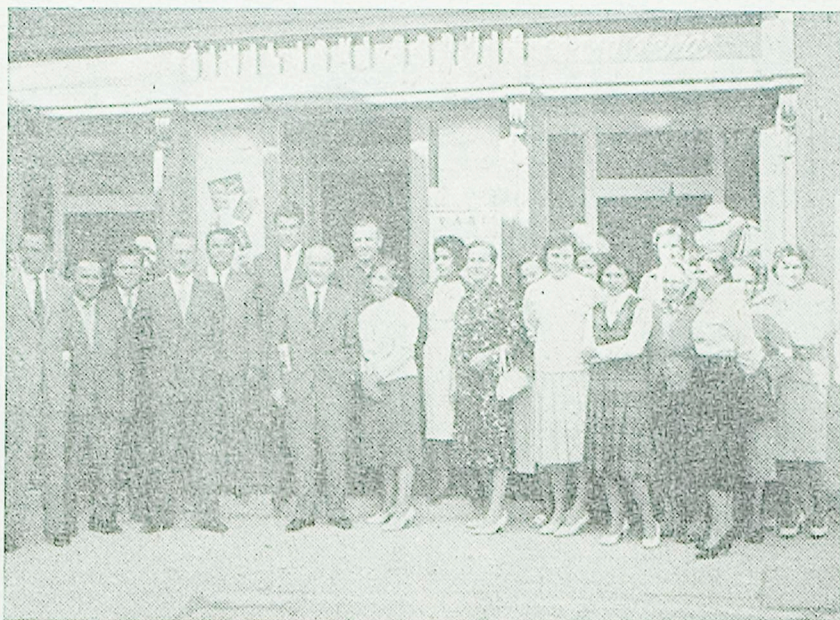
Zelo važno je, da je temperatura likalnika prilagojena materialu, iz katerega je tkanina. Pri likalniku z regulacijo nam to ne dela težav, ker ga lahko naravnomo na zahtevano toploto in nimamo skrbi, da bi nam vročina zdrknila navzgor ali navzdol. Poznati pa moramo tkanino, ki jo likamo, in vedeti, kakšno toploto prenese oziroma katera ji najbolj prija, da dobimo lepo in gladko polikano obleko.

Volneno blago likamo vedno čez vlažno krpo. Neposredna vročina namreč preveč izsuši volnena vlakna in jih s tem poškoduje, da niso po takem likanju več tako elastična (priporočljiva temperatura 165 do 190 °C).

Pravo svilo likamo nekoliko vlažno, ker ima podobne lastnosti kot volna, saj je tudi živalsko vlakno. Priporočljivo je likanje na narobni strani (priporočljiva temperatura 140 do 165 °C).

Reyonske tkanine in tkanine iz stanične preje likamo skoraj suhe in z malo toplim likalnikom. Prehuda vročina tkanino zgrbanči, v hujšem primeru pa celo stopi (priporočljiva temperatura 115 do 140 °C).

(Po »Sodobnem gospodinjstvu«)

V Izoli so se dni odprli šiviljski servis, ki ga je ustanovila mestna stanovanjska skupnost. Servis bo pod vodstvom visokokvalificiranega strokovnjaka in z modernimi stroji tovarne Bagat nudil vse šiviljske storitve izločankam po nizkih cenah. Nove pridobitve so veseli vsi meščani in drugi prebivalci izolske občine

Med novimi knjigami in revijami

SODOBNO GOSPODINJSTVO ŠT. 7—8

Iz vsebine:

Oblačilo potuje od stroja do stroja, Navodilo za pranje v Himo pralnem stroju za 50 kg, Mariborska stanovanjska skupnost, »Koroška vrata« in njene izkušnje, Članom stanovanjske skupnosti Skofja Loka, Naša stano-

vanjska skupnost je še mlada, Na prijateljskem obisku v BiH, Sodobna kmečka hiša, Kdo odloča o višini deleža najemnine med stanovalci, Po novih poteh v stanovanjski politiki, Strokovno posvetovanje o servisu službi v ljubljanskem okraju, Stenske tapete, »DADA« kocke, Bralcem, ki si žele nasvetov glede opreme stanovanj, Tovarna TOBI skrbi tudi za popravila, Obloge za tla, Iščejo proizvajalca, Bluze naše konfekcije, Kuhinjsko in namizno perilo, Milijoni nogavic iz ene same tovarne, Nasveti za likanje, Margarina — živilo v sodobni prehrani, Zakaj take razlike v cenah, Izgibajmo se gretja ali pogrevanja jedi, Oj ta mlečna kaša, Pitje vode po uživanju sadja je lahko zelo nevarno, Nove jedi iz »KROKE«, Konserviranje na električnem štedilniku, Nekaj o kuhanju, Konserve v ljudski prehrani.

France Bevk:

DOMAČIJA

V počastitev 70-letnice Franceta Bevka je izdala Dolenjska založba v Novem mestu najnovejšo delo pisatelja Franceta Bevka. »Domačija« je povest primorske vasi iz časov italijanske okupacije. Tedaj je bil primorski kmet zaradi splošne gospodarske krize prisiljen, da si je iskal posojila pri italijanskih bankah. Banke prošnje za posojila niso zavračale, ampak so ga celo ponujale za razmeroma nizke obresti, a na kratke roke in z vsemi jamstvi. Zaradi stiske pa večina dolžnikov ni mogla plačevati obresti in so prišli v zagato. To stisko so izrabljali fašisti za načrtno italijansko kolonizacijo dežele. To je ozadje in tudi ogrožje zgodbe najnovejšega dela našega najplodovitejšega pisatelja.

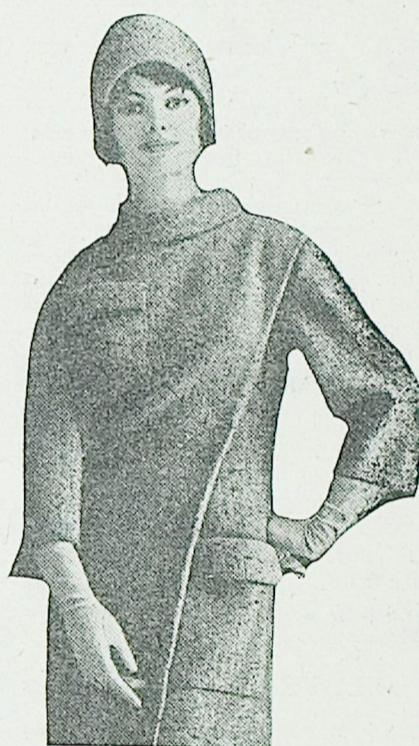
Kraj bi kuhala?

RIZEVA SOLATA Z ZELENJAVO
75 g (250 g) riža, 25 g (80—100 g) paradiznikov, 25 g (80—100 g) korenja, 25 g (80—100 g) graha, 24 g (80 do 100 g) kumaric, kis ali limonin sok, 50 g (175 g) jogurta, 30 g (100 g) mleka, sol, drobnjak, peteršilj, po želji še ščepec paprike.

Riž skuhamo v dvojni količini vode, ostali mora lepo zrnat. Korenje in grah zdušimo posebej. Za solato prav lahko uporabimo korenje, kuhano v juhi in zrezano na kolesca, grah pa konserviran. Kumarice zrežemo na kocke ali na kolesca, prav tako paradiznik, kateremu odstranimo osemenje. Pozimi nadomestimo svež paradiznik s konserviranim ali z dobro mezo. Iz kisa, jogurta, seseklanega peteršilja in drobnjaka, ali samo enega izmed obeh, pripravimo marinado, ji primešamo zelenjavo, nato pa jo narahlo umešamo med ohlajen riž. Pri tem uporabljamo vilice z dvema ali s tremi roglji. Solata naj stoji vsaj eno uro, da se riž dobro preprija.

To solato poljubno spreminjamo, kakršno imamo pač zelenjavo na razpolago. Okusen dodatek pa so tudi razni mesni ostanki, gobice v kisu ali sveže prepražene. Pri uporabi konserv moramo paziti, da jedi ne presolimo, zato solimo prvo nazadnje, ko smo ji primešali že vse dodatke.

(Po »Sodobnem gospodinjstvu«)

Obleka ali plašč iz debelega tweeda po modernem kroju. Kapa je iz istega blaga

Na steni je bila ura... Z mrzlično naglico je štela udarce: eden... dva... tri... štiri... »Čez pol ure odpejše vlak...« je pomislila.

Iz omare se je ponujala sukinja, iz kota so vabili čevlji... Ni se mogla upirati. Obleka je plašč, obula čevlje...

Snež je naletaval in burja je pela svojo pesem. Hitela je po zasneženi cesti in se zavijala v veliko starinsko ruto.

Nekje v dalji je zaukal vlak... Tekla je hitreje, vedno hitreje. Ni čutila znojnih kapljic na čelu, ne snega v čevljih...

Brez vozovnice je planila na vlak. Skočila je na stopnico, odprla črna, umazana vrata, ki so čudno smrdela po petroleju...

In že je vlak enakomerno spihal... Sedela je v kotu ozkega kupeja in gledala v ples snežink, v ljudi, v hiše, ki so s čudovito naglico bežale mimo nje...

Iz žepa je potegnila drobno vizitko. Ni čitala noveletne čestitke, strmela je le v stavek, morda slučajno pripisan, kar tako, nehoti...

... Po devetih letih smo se iz Beograda preselili v Ljubljano. Pridi kaj naokrog... Sestra Vilma...

Naslonila se je na leseno steno, zaprla oči. Pred njo je zaživela njena mladost. Videla je njo, Vilmo... Bila je ljubka, srčkana lepotica, oboževana, ljubljena doma in drugod...

Minka se je trudno nasmehnila. »Ne... Vilmi nisem podobna. Nikdar nisem bila lepa. Bila sem povprečna deklica, ena od mnogih, ki jih srečujemo v vsakdanjem življenju...«

Vlak je znova zaukal. Naznanil je predor. Iz nasprotnega kupeja je bilo slišati smeh.

»Zavoljo lepotnih razlik sem bila včasih nesrečna...« se je Minka posmejala v sebi. »Smešno. Zavoljo lepotnih razlik... In vendar...«

Preteklost oživi, kadar bi človek to najmanj hotel. Nehoti se je Minka spomnila, da je v mladosti vedno nosila cajgaste obleke.

»Vilma je nosila svilene, volnene...« se je rogala nazaj v njej. Spomnila se je otroških neumnih solz. Kako je jokala in sovražila svoje močne kmetiške čevlje...

»Zakaj ima Vilma lakaste z visokimi petami...« je takrat ihtela.

MARTA
GROM

SESTRI

Misli so se nizale druga za drugo. Pred Minko je zaživela njena prva ljubezen: Dvoril ji je mlad študent-akademik, Vilma se je takrat smejala:

»Saj veš, da se norčuje iz tebe...« je rekla. »Preveč si nerodna, preveč...«

Takrat je Minka sovražila študenta, sebe, Vilmo, a najbolj ji je bila odvratna njena lepota.

»Bili sva si vedno nekam tuji... Morda prav zavoljo tiste neumne lepote razlike, zavoljo lakastih čevljev, svilenih oblek...«

»Vozne listke, prosim...« Zamudila sem... Odštela je denar za vozovnico in še kazen je plačala.

»Vedno se je rahlo norčevala iz moje nerodne kmetiške zunanosti...« ji je krožilo po glavi.

In kot bi se šele tedaj zavedla; zarila se je po svoji obleki. Kot vedno: bila je iz cenenejšega, že obnošenega blaga, stari nedeljski čevlji so že izgubili obliko... V zadregi je za hrbet porinila oguljeno torbo, kot bi se bala, da se bo lepa sestra tudi tedaj sramovala pred njo, pred Minko, pred njeno preproščino...

Vlak je obstal. Trenutek je stala negotovo, a že je zgrabila svojo revno torbo in planila po stopnicah. Ko je tekla po ljubljanskih ulicah, so se grenki občutki iz kupeja razpršili. V duhu je že videla njen, Vilmin obraz.

Ze je čutila njeno mehko negovano dlan, uživala je vonj po finem lah-nem parfumu, ki je tako prijetno za-udarjal po vijolicah. V duhu je videla male našminkane ustne, videla je tiste velike temnodre sanjave oči, mali, pravilni nosček, mehka samo bežno našminkana lica, katera je obkrožal venec črnih svetilkajočih se kodrov...

Obstala je pred zaklenjenimi vrati. Vse je bilo tiho. Za zimski čas je bila še zgodnja ura... Ze je hotela oditi... hotela je, da se vrne kasneje... ali pa nikoli... Nekaj mrzlega jo je obdalo...

»Ali me v resnici želi? Ali bi ji bilo ljubše, da bi me ne srečala... vsaj tako ne...«

V tistem hipu je za zaklenjenimi vrati zaklical droben glasček: »Mamica... zbudil sem se...«

Očitno: bil je njen sinek. Minka ga še ni videla.

Nežni glasček jo je ganil. Ni se mogla premagati. Roka se je sama sprožila in pritisnila na gumb.

»Brrr...« je zabnelo po hodniku. Stala je v strahu in pričakovanju. »Milanček, ostani na toplem...«

Bil je njen glas. Se je bil mehak in nežen, samo nekam globok se ji je zdel, skoraj tuj.

Ključ v vratih je zarožljaj in šele tedaj se je Minka zavedla, kako je v vsem času hrepenela po njej, po sestri, po njeni ljubezni.

Stala je pred njo in niti besede ni spravila iz sebe. Nekaj trpkoga jo je spreletelo. To ni bila njena lepa sestra! To niso bile njene tople mehke roke, to ni bil njen nežni obraz, ki je očaral vsakogar. Pred Minko je stala bleda, shuššana ženska, utrujena, nekam mrzlih oči. Njene roke so bile uvele in izpod prozorne kože so pronicale modre žile.

»Minka, ti si...« Njen glas je bil nežen, topel; nekaj materinskega je bilo v njem in tudi s tistim glasom ji je bila tujka.

Krepko jo je stisnila k sebi. Na njeni rami je skrila solze. »Mamica, kaj pa...«

Na pragu je obstal mali deček, štiri-let. Z velikimi modrimi očmi je strmel v tujo žensko pred seboj, ki mu je bila teta.

Planila je k njemu, ga dvignila, prižela v svoje naročje. Sedela sta si nasproti in skoraj začudeni strmeli druga v drugo. Morda sta druga drugi v obrazu iskali tisto prejšnjo podobo...

»Pa nisi bolna...« se je utrgalo iz Minke. Zasmejala se je. »Zakaj...«

Bila je v zadregi. »In ti, si zdrava...«

»Hvala... sem...« je Minka koma-j spravila iz sebe. »Čas teče... in ljudje se spreminjajo... staramo se...« je skoraj trdo rekla Vilma.

Ze se je Minka vprašala. Sedela je v vlaku in razmišljala. »Da... staramo se... Ostareli smo... Gube so se zarezale v njen in moj obraz... Starost ne priznava nikomur... niti lepim, niti grdim ljudem...«

Doma je obstala pred ogledalom... Da... Gube so prepletale tudi njeno lice, tudi njene oči so bile bledje in udre... ustne so bile spokane... V tistem hipu je Minka prvič uzrla v svojem obrazu starost.

Dvignila je roke, se nagnila skozi okno in vdihnila sveži zrak... Po vsem životu jo je spreletel mraz... Sklonila se je k pečici, v kateri je veselo plapolal ogenj... Njene tresote roke so se približale toplemu žarečemu zublju...

»Da, stara sem... stara...« je tiho dahnila. Zasmejala se je.

»Le zakaj tega nisem opazila prej... Morda zato, ker veselo mladosti nisem užila... Vedno sem čakala, da pride... Morda sem mislila, da se pripelje v zlato kočiji... da prijše na belem vrancu...«

Strmelja je nekam v prazno. »In vendar... mladostna sreča se je izmuznila z moje poti, šla je po stranskih potih bolečin in solza, šla je preko zatiranja, zaporov, srečala je vojno; tisto kruto, krvavo... Potem se je za hip ustavila in spet je bežala naprej... vedno naprej preko samote, potem se je zrušila in še poslednje, kar je ostalo, se je sesulo v črepinje...«

Minka ni slišala ne burje, ne vriskanja mladih veselih ljudi. »A jaz sem še čakala na svojo mladost...« je tiho mela v sebi. »Čakala sem verno, kakor čaka otrok na prvi sneg... Niti pomislila nisem, da gre mladost lahko mimo mene... In vendar, šla je... Namesto nje je tiho in neopazno prikrevsala v moje življenje starost... In starost se je zjedla v moje lice... starost se je bolj zjedla v moje srce...«

Tema je že bila, a v njeni duši ni bilo več pričakovanj. Kot starka se je nasmehnila tiho in vdano in ni pričakovala ničesar več...

Kostum ali dvodelna obleka s šalovratnikom iz temnega blaga. Isto temno blago je še za okras na manšetah

PREDLOGI ZA NARAVNO OLEPŠANJE OBALNEGA PODROČJA

Zakaj ne v Kopru botanični vrt?

Vsi smo priče izrednega gospodarskega razvoja koprškega okraja, levji delež pa ima pri tem Koper sam. Gradbeništvo je v polnem razcvitu in dan za dnem rastejo najsodobnejša poslopja tam, kjer so se včeraj še stiskale stare, podirajoče se bajte. V nekaj letih našega mesta ne bo več moč prepoznati.

V zadnjih letih je postalo naše področje izredno zanimivo tudi za turiste, tako domače kot tuje. Ali ne bi bilo morda primerno pomisliti na to, da bi poskrbeli poleg zgolj materialnih tudi za estetske dobrine, ki bi bile namenjene našemu turizmu? Moderni turizem zahteva namreč razen klimatičnih pogojev tudi določeno število za-

nimivosti, ki so vredne ogleda. Sicer imamo trenutno še nekaj starin, ki so morda zanimive za turista, vendar za Akropolo žal turistom ne moremo postreči. Kaj pa če bi pokazali tujcem kako sodobno zanimivost! Če bo nekega dne uresničen načrt rožne plantaže v sedanjem Stanjonskem zalivu, bo to nedvomno nekaj velikega. Samo do takrat bo minilo še mnogo let, medtem bi pa bilo potrebno že prej nekaj podobnega urediti, kar bi vzbudilo zanimanje doma in na tujem. Nekaj podobnega bi bil lahko lep urejen botanični vrt. Razen svoje naloge kot turistična atrakcija opravlja slednji tudi vzgojno nalogo, saj izredno olajša profesorjem delo na šolah, ker dijakom v koščku prirode pokažejo tisto, kar jih učijo iz knjig. Vzorno urejen botanični vrt bi nedvomno prispeval h kulturnemu razvoju našega mesta in nam pridobil nove prijatelje doma in v tujini.

Delo za ureditev takega botaničnega vrta bi lahko prevzela Vodna skupnost v Kopru; le-ta ima v svojih vrstah agrobiologa,

ki je že sodeloval pri ureditvi takih vrtov in bi se takega dela tudi zdaj z veseljem lotil. Je strokovno usposobljen, razen tega pa ima že zveze tudi izven Evrope in bi z lahkoto dobil iz tujine potrebni material.

Pripravljamo se za gradnjo nove šole na Semedelskem polju, botanični vrt bi lahko bistveno dopolnjeval arhitektonsko zamisel takega objekta.

Razen tega bi bilo mogoče po preložitvi Badaševce urediti njen zadnji opuščeni del od transformatorske postaje v Škocijanu do sedanjega izliva v morje kot velikanski naravni akvarij, kate-rega en del bi bil namenjen za vodne živali, drugi del pa za vodne rastline.

Vsi tisti, ki jim je pri srcu razvoj našega mesta, imajo tu krasno priložnost, storiti veliko dobrega, Turistično društvo naj prevzame inicijativo ter skuša preskrbeti potrebna finančna sredstva in priključiti zamisel v življenje. Gotovo jim bomo vsi hvaležni za to.

SPREHAJALČEVI ZAPISKI

Zgodovinsko razstavišče v Kopru

Če kdo misli, da Koper nima svojega razstavišča, se hudo moti. Dejal bi, da koprsko celo poseka slavno ljubljansko gospodarsko razstavišče, čeprav se tam vrste med letom različne razstave, koprsko pa prikazuje vse leto isto blago. Pa še to prednost pred ljubljanskim ima naše koprsko, da je brez vstopnine dostopno vsakemu domačinu in tujcu. Mnoge naša sila, da si ga celo večkrat na teden ali na dan temeljito ogledamo. Mimo tega ima prostor, na katerem je prirejena razstava, še kaj primerne ime — Muzejski trg.

Razstava je namreč res muzejska, saj prikazuje same zgodovinske objekte in predmete. Ze takoj po vstopu na »razstavišče« iz Kidričeve ulice si lahko ogledate na levi razstavo raznih peskov, od najfinejših do grobih. Količine so sicer že hudo majhne, a za prikaz vzorcev le zadostujejo. Da jih pogled obiskovalca ne zgreši, so zaznamovani ti vzorčni peski z zelo »zgodovinskimi« plotom, ki na prvi pogled pokaže, kaj vse je že moral prestati hudega.

Desno od te znamenitosti stoji še bolj zgodovinska lesena lopa, v kateri so nekoč odvijali, zavijali in nategovali razne gradbene žice in betonska železa. Tega zdaj sicer ne počno več, a prav je le, da se ta zgodovinski dokaz naše nekdanje pridne delavnosti in dejavnosti ohrani nam in našim potomcem. Bilo bi ga le še treba opremiti s primernim napisom, letom nastanka itd.

Poleg detajlne razstave ostankov vzorčnega peska se širi vse do nove pošte celo polje debelega umetnega in zato ostro nabrušenega gramoza, gibljivega kakor pesek v Sahari. Če

stopiš nanj, se ti noga prijetno vgreza, čevlji pa prične lepo cveteti kakor beli zvončki v rani pomladi.

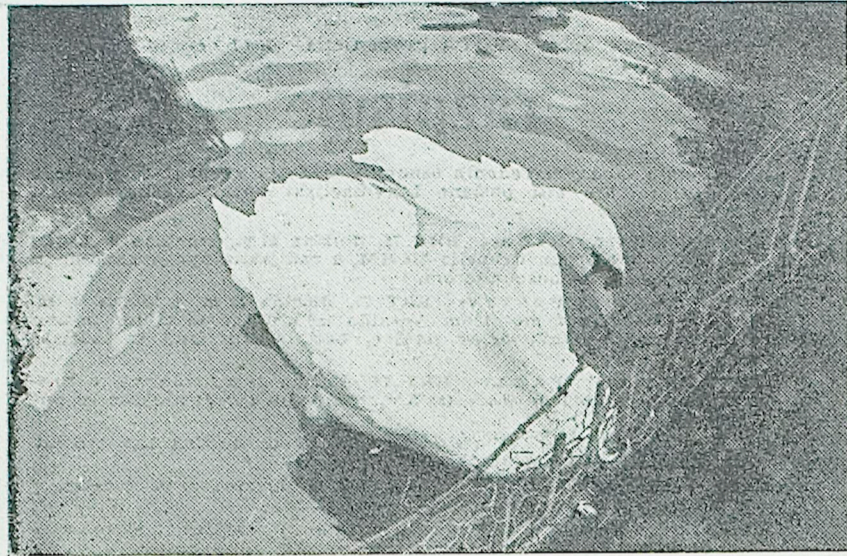
ZAPISEK NA ROBU »BUMERANG«

Priznani tržaški slovenski list »Gospodarstvo« je v eni zadnjih števil objavil članek pod gornjim naslovom. V njem opisuje posledice, ki so jih povzročili tržaški in drugi špekulanti na račun dinarja. Te se kažejo v nizkem tečaju dinarja na tržaški in goriški strani; posledica tega pa je padanje prometa zlasti v trgovini, ker naši ljudje niso tako nespametni, da bi svoj zasluženi denar nosili po tako nizki ceni tržaškimi in drugim špekulantom.

Vzroki za tako stanje so različni, v prvi vrsti pa izkoriščajo nekateri govorice o zamenjavi dinarja v Jugoslaviji in o njegovem razvrednotenju. Vedo celo povedati razmerje, v katerem bo zamenjan sedanji dinar z novim in podobno. Znano je, da v svetu o tem pišejo in samo neresni listi govorijo o zamenjavi, dočim večina tolmači ukrepe kot korak naprej k ugotovitvi vrednosti dinarja tako doma kot v tujini. Znano je namreč, da ima sedaj dinar v zunanji trgovini več vrednosti: ena je na primer uradni tečaj dinarja nasproti dolarju (za 1 dolar 300 dinarjev), druga je turistični tečaj (za en dolar 400 dinarjev), dalje je tečaj s 100 premijo (600 din za en dolar), potem je obračunski tečaj za podjetja, ki trgujejo s tujino (okoli 630 din) in končno imamo proste tečaje, ki se oblikujejo na rednih sestankih deviznih obračunskih mest. Jasno je, da pri sedanji stopnji razvoja našega gospodarstva taka pestrost v tečajih ne more koristiti in tudi ne dati jasne slike zlasti o naši zunanji trgovini.

Zato so razumljivi naporji ter ukrepi, da bi se stanje uredilo tako, kakor je to najbolj primereno za sedanje stanje našega gospodarskega razvoja. Med take ukrepe štejemo na primer uvedbo carin, omejitve v emisiji kreditov in drugo. Napovedani pa so tudi ukrepi in spremembe v deviznem režimu, in to v smeri večjih sprostitev in poenostavljenja. O teh ukrepih, ki so le del vseh ukrepov na področju gospodarstva, je danes še težko podrobneje govoriti, grejo pa za tem, da se vrednost naše valute utrdi, ne pa nasprotno.

Tržaški in drugi špekulanti z našo valuto so vrgli »bumerang«, ki pa je in bo zadel nje same, ker se je odbil od tam, kamor je bil namenjen. Naši ljudje jim niso nasedli, ker se zavedajo, da ukrepi ljudske oblasti ne morejo iti za tem, da bi jim bili v škodo, temveč nasprotno. —Zj—

Zakaj ne bi tudi pri nas počasi uredili lepega parka in botaničnega vrta, kakršnega ima na primer Trst v svojem Miramaru. Na sliki je posnetek laboda na vodi, ki pod vrhami žalujkami in drugim okrasnim drevjem teče skozi park nad Miramarom v Trstu

PRED ŠESTNAJSTIMI LETI STA BILI USTANOVLJENI PRVI SLOVENSKI VOJNI MORNARIŠKI ENOTI

Bojišče na vodi med Dragonjo in Sočo

Datum 15. september 1944, ko so delegati Primorske izvolili najvišji organ ljudske oblasti za Slovensko Primorje — Pokrajinski narodnoosvobodilni odbor in izbrali za njegovega predsednika Franceta Bevka, sodi v čas, ko je domala ves slovenski življenjski tečaj s številnimi naprednimi Italijani z roko v roki posegel v ogorčeni boj za svojo osvoboditev. Ustanovitev dveh slovenskih partizanskih mornariških odredov, ki prav tako spada v to razdobje, pa

pomeni prvi organiziran spopad s takrat še dokaj močnim sovražnikom prav v njegovem utrjenem brlogu ob slovenski obali. Otvoritev novega bojišča vzdolž vse obale med Dragonjo in Sočo je pomenila za fašiste nov udarec partizanske armade, za zatiranje ljudstvo pa novo upanje za pospešen konec vojnih grozot in dokončno osvoboditev.

Z namenom, da bi oživili te spomine in se izognili njihovi pozabi, smo za občinski praznik piranske občine, ki ga praznujejo prav v zvezi s tem zgodovinskim dogodkom, zaprosili za kratek razgovor ravnatelja Srednje pomorske šole v Piranu Slavka Kavška, ki je v činu majorja načeloval štabu mornariške grupe pri IX. korpusu in torej neposredno vodil tudi takratne akcije »Mornariškega odreda Koper«.

— Tovariš Kavšek, kot neposredni udeleženeц in organizator mornariške grupe pri IX. korpusu NOV in POJ, se gotovo spominjate vseh ključnih dogodkov takratnega narodnoosvobodilnega gibanja v Slovenskem Primorju. Kakšen je bil potek dogodkov?

— Zaradi vse večjega dotoka Slovencev v enote IX. korpusa se je že jeseni 1944. leta osnovala ob njih grupa borcev izključno slovenske narodnosti, ki se je kmalu zatem razvila v dva močna mornariška odreda s štabom, ki je deloval neposredno pri IX. korpusu. Medtem ko je bil prvi odred v sestavi operativnih enot XXX. divizije, je drugi — »Mornariški odred Koper« — opravljal samostojne akcije predvsem na sektorju Mirna—Trst, torej na področju slovenske in delno hrvaške Istre. Ze jeseni in pozimi je koprski mornariški odred dobival močne osvežitve ohrabrenega ljudstva tega terena; med novinci je bilo tudi lepo število naprednih Italijanov, predvsem delavcev iz Izole. Tako smo po skrbnih pripravah ustvarili vse pogoje za odkrit spopad s fašisti.

— Kakšen večji dogodek in hkrati največji uspeh uvrščate v

spomladanske akcije, ko je bil odred številčno že zelo močan in tudi borci dobro oboroženi?

— Taki spopadi so se, lahko rečem, vrstili dan za dnem. Hitro prodiranje IV. armade proti zahodni obali Istre in Trstu je namreč ustvarjalo čedalje boljše pogoje za naše delovanje. Ze do 30. aprila je bila osvobojena vsa obala od Kopra do Dragonje, v hrvaškem delu Istre pa vsa obala razen utrjenega sovražnega oporišča na rtu Savudrija, ki pa se je kasneje predal našim tankovskim enotam IV. armade. Med največje podvige odreda pa vsekakor sodi napad na Izolo, ki so ga naši borci izvedli 14. aprila 1945. Tukaj so razorožili odred italijanskih vojakov, grupo SS in četo fašistične milice. Naši borci so tako z obilico novega orožja v naletu blokirali vsa oporišča na obali Slovenske Istre, nakar je 28. aprila I. bataljon koprškega mornariškega odreda dokončno osvobodil Izolo in pregnal fašiste. Navdušeno prebivalstvo je priredilo osvoboditeljem navdušen sprejem.

— Kakšen je bil nadaljnji potek dogodkov? Kdaj je bila dokončno osvobojena slovenska obala? Kakšen je bil vojni plen odreda in koliko je bilo v teh bojih ujetih sovražnikov?

— To je bilo 1. maja 1945, ko je koprski mornariški odred prvič patuljiral pod novo jugoslovansko zastavo vzdolž obale med Izolo in Koprsko. To je bil nedvomno zgodovinski dogodek, saj je po dolgih stoletjih zatiranja in borbe za naše morje zaplula po njem slovenska vojna mornarica. Istočasno so potekali že boji enot IV. armade za osvoboditev Trsta; ze 30. aprila je bila osvobojena vsa obala Slovenskega Primorja od Trsta do Soče.

Naš odred pa se lahko postavi tudi z izdatnim vojnim plenom, saj je bilo skupno ujeta več kot 300 sovražnikov, zaplenjena sta bila dva torpedna čolna, trije živi torpedi in oborožena ladja z nemško posadko vred, da ne omenjam drugega vojnega materiala. (bb)

KAKO ČRNOGORCI V BOKI KOTORSKI IN KAKO SLOVENCI V KOPRU

Dva sprejema novih ladij

Kaj pravijo k temu »pomorski krogi« in Klub pomorščakov v Kopru? Na ta način še dolgo ne bomo premagali kontinentalne miselnosti na ožji koprski obali!

V Boki Kotorški imajo tri pomorska podjetja. Dve v Kotoru: »Jugooceanijo« za čezmorski promet in obalno plovbo »Lovčen«, v Hercegovnem pa obalno plovbo »Brodarstvo«. Prvo je močno podjetje, a naslednji dve sta do nedavnega živovarili kakor naša obalna plovba. Konec lanskega leta pa sta navedeni mali podjetji dobili vsako po tri motorne ladje novejšega tipa za veliki obalni tovarni promet. Prva taka ladja za podjetje »Lovčen« je dobila ime »Muo« po vasici pri Kotoru.

Nan dan, ko je »Muo« prispela prvič v Kotor, je bilo v vsej Boki veliko slavlje. Vse je bilo okrašeno z zastavami in cvetjem, vsi plovni objekti od velikih ladij do čolnov na vesla so sodelovali pri sprejemu. Ko je »Muo« — po velikosti je podoben naši »Gorenjski« — priplula v Kotor, so ga pozdravile ladijske in tovarniške sirene, piski lokomotiv, hupanje vseh motornih vozil in topovske salve... Sprejemu so prisostvovali poleg skoraj vsega obmorskega prebivalstva številni Črnogorci od Beograda preko Titograda do Kotora in predstavniki vseh krajev v Boki Kotorški. Po spre-

jemu je bilo ljudsko rajanje... V ponedeljek, 10. t. m., ob 17.30 je dospela v Koper prva letéča ladja »Delfin«. Priplula je tiho in skoraj neopazno, čeprav za splošne pojme z neverjetno hitrostjo nam 60 km na uro. Dočakali so jo samo tisti, ki so vztrajali več ur v stari koprski luki, in tisti, ki so po naključju imeli v pristani-

šču kakršenkoli opravek, oziroma so čakali na avtobus. Nobena ladijska sirena se ni oglasila, kaj šele tovarniška ali avtomobilska hupa...

In vendar je nekaj res: »Delfin« je prva slovenska potniška ladja, nenavadna, najsodobnejša in najhitrejša na svetu, je prva letéča ladja v Jugoslaviji...

Hidrogliser »Delfin«, kakor smo ga videli v ponedeljek minul teden, ko je potihem in neopazno priplul v Koper. Upajmo, da bo prvotno nezaupanje in kontinentalni odnos do vozila kmalu zamenjalo presenečenje nad njegovimi uspehi

kje so ladje

- P/ »BIHAC« je 15. oktobra odplula iz Emdena s tovorom za Benetke (Porto Marghera)
- M/ »BLED« je na Reki, kjer naklada tovor do odhoda 28. oktobra
- M/ »BOHINJ« je v Remontni ladjedelnici Splošne plovbe v Piranu na rednem popravilu
- M/ »BOVEC« je 16. oktobra prispela v New York, kjer manipulira s tovorom
- P/ »DUBROVNIK« naklada tovar za Italijo
- M/ »GORANKA« je končala nakladanje tovara v San Francisku in odpelje 22. oktobra za Sredozemlje
- M/ »GORENJSKA« je 8. oktobra odpeljala iz Port Saída za Pag in Trst
- M/ »KOROTAN« je 10. oktobra odpeljala iz New Yorka za Koper
- P/ »LJUBLJANA« je 18. oktobra priplula iz Zdanova v Jugoslavijo
- M/ »MARTIN KRPAN« je na Reki, kjer raztovarja
- M/ »PIRAN« je 12. oktobra odplula iz Japonske v ZDA
- P/ »POHORJE« je 20. oktobra priplula v Ploče, kjer natovarja
- P/ »ROG« je 17. oktobra odplula iz Kalkute
- M/ »TRBOVLJE« je na Reki, kjer natovarja blago za Far East
- P/ »ZELENGORA« je v Trstu, kjer raztovarja

Nabratko

IZ PODGRADA

Iniciativni odbor za organizacijo bližnjih volitev v SZDL je imel te dni sestanke s krajevnimi političnimi organizacijami, s katerimi se je posvetoval glede sestave kandidatne liste in ostalih podrobnosti v zvezi s tehnično izvedbo volitev. Pri tem delu agilno sodelujejo tudi mladinci in mladinke, ki v zadnjem času vedno intenzivneje posegajo v politične in kulturne akcije na tem področju. Ko bo dokončno rešeno vprašanje ureditve prosvetnih prostorov v bivši oficirski menzi, se bo prosvetna dejavnost mladine še bolj razgibala. -va-

Tekme lovskih psov

Lovska zveza Koper je minulo nedeljo priredila v Serminu pri Bertokih (Koper) tekmovanje lovskih psov-pitčarjev. Ob številni udeležbi lovcev je republiški kinološki sodnik

Praznik v Piranu

(Nadaljevanje s 1. strani)

želeli pridružiti njegovemu praznovanju.

To se je pravzaprav začelo že 6. oktobra s predavanjem književnika Bratka Krefta. Številne kulturne in športne prireditve so nato pestrile obsežen program praznovanja ves teden, ko se na večer samega praznika, pretekli petek zbrali občinski odborniki in gostje, med njimi predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Franc Klobučar, tajnik OLO Koper Crt Kolenc in predsednik OO ZB NOB Tone Ukmar, na slavnostni seji. Slavnostno vzdušje, ki so ga ustvarili pionirji obeh narodnosti in pozdravni nagovor tovariša Franca Klobučarja, je še naraslo ob izjavanju predsednika Davorina Ferligoja, ki je ob tem prazniku — povezanem z zgodovinskimi datumom ustanovitve mornariškega oddela NOV in POJ pred šestnajstimi leti — podal kratek prikaz gospodarske rasti piranske komune.

Ni treba posebej poudarjati, da so bili vsi pogoji za obsežno ustvarjalno delo dani šele po definitivni priključitvi bivše cone B k matični domovini. To je bil čas, katerega izhodišče lahko označimo s popolnoma neurejenim gospodarskim življenjem, medtem ko je tudi ureditev družbenih odnosov bila samo nakazana. Zapuščena zemljišča, majava gospodarstva, slabo vzdrževani hoteli in nekaj desetnih ribiških čolnov, to so bili tudi v piranski občini tipični predstavniki starih časov.

In v borih šestih letih je dobila piranska občina ne le povsem novo podobo, ampak se je uvrstila med razvitejša področja, katerega dosežki so posebno v pomorstvu in turizmu enakovredni kateremukoli obmorskem področju v državi. Splošna plovba Piran je na primer s svojim sodobnim ladjevjem, zmogljivostjo več kot 100 tisoč BRT — že tik pod vrhom lestvice ostalih sorodnih podjetij v državi — ne le po zmogljivosti, ampak tudi po doseženih dohodkih, ki bodo samo v tem letu znašali približno 4 milijarde dinarjev. Nemažna je tudi zasluga Srednje pomorske šole v Piranu, ki že 13 let vzgaja slovenskemu pomorstvu strokovni kader, da smo tudi Slovenci našli pot na morje in se uveljavili v svetovnem merilu. Višja pomorska šola, ki je začela delovati letos, pa bo v bodoče zagotovila naši trgovinski mornarici tudi dovolj visokokvalificiranega kadra. Prezreti ne smemo niti piranske ladjedelnice, ki ima veliko zaslug za tako hiter razvoj pomorstva ob naši obali in ki zaradi gradnje vse večjih sodobnih plovnih objektov dobiva čedalje več naročil tudi iz tujine.

Tudi turizmu, eni najmočnejših gospodarskih panog piranske občine, ne moremo odrekati važne vloge pri njenem splošnem gospodarskem vzponu. Domala potrjena zmogljivost hotelov, kjer razpolagajo letos z več kot 5 tisoč ležišči, je v skladu z rastočim dotokom turistov. Število gostov se je samo v primerjavi z letom 1958 domala podvojilo ter je znašalo v osmih mesecih letos blizu 59 tisoč gostov ali pet turistov na vsakega prebivalca občine.

Ce omenimo še rastočo proizvodnjo soli in modernizacijo Piranskih solin, utrjevanje in modernizacijo vseh ostalih gospodarskih organizacij ter trgovine in obrti, se prebivalci piranske občine zares lahko s ponosom ozrejo na prehojeno pot in obilno žetev kratkih povojnih let. Ni treba posebej poudariti, da je delovni polet prebivalcev piranske občine hkrati tudi odraz skrbi komune za življenjske in delovne pogoje svojih članov in odraz aktivnosti političnih organizacij v piranski občini.

RIŽANSKI VODOVOD KOPER

bo prodal dne 25. oktobra 1960 ob 10. uri

POLTOVORNI AVTOMOBIL ZNAMKE »ZASTAVA-FIAT« 615, nosilnost 1,5 t izdelan leta 1957, v brezhibnem stanju. Prednost pri nakupu imajo podjetja, zavodi, ustanove in organizacije.

Avto na ogled v podjetju vsak dan od 7. do 15. ure, kjer dobite vse potrebne informacije.

Ivan Caf iz Maribora zelo laskavo ocenil pripeljane pse, ki so pokazali dobro zasnovo, so dobro grajeni in tudi dokaj dobro dresirani. Lovska zveza je tri najboljše pse, oziroma njihove lastnike in vodnike, nagradila z lepimi nagradami v obliki lovške opreme. Prvo nagrado je dobil pes Doran (lastnik Rajko Piciga, vodnik in dreser Albin Toškan, oba iz Dekanov pri Koprju); drugo nagrado je lastniku Pasqualeju Violi prinesel pes Barbo, medtem ko je tretjo nagrado prisluzila svojemu lastniku Emilu Hrvatiniu iz LD Smarje in vodniku Toškani psička Ajka.

Lepo prireditve so po uspelem lovu in preizkušnji ostrosti psov na mačkah zaključili z nagrajevanjem in družabnim pomenkom v zadržnem domu v Bertokih. V mesecu decembru pa bo podobna prireditve — prav tako v organizaciji Lovske zveze Koper — za lovške pse goniče na področju Lovske družine Rižana.

V mesecu LJUDSKE TEHNIKE

V nedeljo, 16. t. m., so v Hrpeljah vrteli med 10. in 14. uro dva zanimiva filma s področja razvoja tehnike. Filma pa si je ogledala samo šolska mladina iz Hrpelj, Rodika, Ocizle in Krvavega potoka. Razen učiteljic, ki so spremljale otroke, je bilo v kino dvorani le kakih deset odraslih gledalcev. Značilno je, da iz hrpeljske šole ni bil pri predvajanju filmov navzoč noben član učiteljskega zbora. Res je, da je predvajanje takih poučnih filmov v Hrpeljah novost, ki se bistveno razlikuje od filmov, kakršne smo navajeni gledati, vendar bi bilo prav, da bi bili prebivalci s propagando zainteresirani tudi za take filme, ki nudijo sodobnemu človeku vpogled v najpomembnejše pridobitve stoletja, v katerem živimo, kar je tudi namen »Meseca ljudske tehnike«. -va-

PROUČILI BODO DELO GOSTINCEV

V ilirsko-bistriški občini je gostinstvo marsikje dokaj pomanjkljivo. Nekaj vzrokov bi lahko našli v pomanjkanju primernih prostorov, še več pa verjetno v slabem gospodarjenju in strežbi. Zato je občinski svet za blagovni promet imenoval posebno komisijo, ki bo pregledala sedanje stanje gostinstva ter nasvetovala upravnikom gostišč, kako naj izboljšajo poslovanje, ki bi pa bilo lahko bolj rentabilno, če bi bilo malo več dobre volje in čuta odgovornosti.

NOVI ŠTIPENDISTI

Komisija za štipendije pri Občinskem ljudskem odboru Postojna je na osnovi predhodnega razpisa podelila v ponedeljek več novih pogodbenih štipendij dijakom srednjih in slušateljem višjih ter visokih šol. Skupna vsota novih štipendij znaša letno skoraj 1,500.000 dinarjev, hkrati pa je komisija ugodila tudi prošnjam nekaterih slušateljev za povišanje štipendij.

S podelitvijo novih štipendij se je število štipendistov ObLO Postojna dvignilo na 31, medtem ko gospodarske organizacije in druge ustanove v občini štipendirajo nad 70 dijakov in slušateljev raznih šol. To število pa je glede na trenutne potrebe po strokovnem kadru še zmeraj prenizko, čeravno se je v zadnjih dveh letih po zaslugi boljše načrtnosti pri štipendiranju in izbiri kadrov število štipendistov v občini povečalo za nad 100%. (ma)

POSLOPJE OBČINE obnavljajo

V Postojni so v teku obnovitvena dela na zgradbi občinskega ljudskega odbora. Razen zunanje pleskanja poslopja, ki je doslej močno kvarilo barvitost bližnje okolice na Ljubljanski cesti, popravljajo tudi notranjost zgradbe ter montirajo nove radiatorje za centralno gretje prostorov.

Z vzporedno obnovitvijo in ograditvijo košarkarske plošče za občinsko zgradbo in dokončanjem

adaptacije sosednjega kulturnega doma, ki pa se bo po vseh znakih sodeč zavlekla do spomladi, bo ta predel dokončno le dobil videz, ki pristoji središču takšnega turističnega mesta. Sredstva za vsa omenjena dela črpajo iz proračuna občine. (ma)

POSTOJSKI LIV napreduje

Nenehna rast proizvodnje in naraščajoče zahteve po obratovanju v sodobnejših okoliščinah, so že nekaj let silile kovinsko podjetje LIV v Postojni k iskanju primernejših obratovalnih prostorov.

Podjetje je sedaj uspelo dobiti prostorno halo nekdanjega »Splošnega mizarstva« za Kolodvorsko cesto, kamor že montirajo stroje, napovedujejo pa, da bodo razen nje postavili v prihodnje še eno tovarniško zgradbo. S tem se bodo podjetju LIV, ki je že dobro znan na domačem tržišču kovinskega blaga, nedvomno odprle lepe možnosti za nadaljnji razvoj.

V LETU 1961 VEČ HOLANDCEV

Spominjamo se še, da so v letih 1954 in 1955 holandski turisti bili med najštevilnejšimi inozemskimi gosti našega obalnega področja. Menigitis v letu 1956 je prestrašil holandske potovalne urade, da niso več sklepal pogodb z nami. Letošnja sezona je bilo opaziti precejšnje število individualcev iz Holandije, ki so se na podlagi ustne propagande odločili za letovanje v naših krajih. Za prihodnje leto pa se nam obeta spet močan dotok holandskih turistov. Letos sta se mudila na našem področju že dva člana holandskih turističnih časopisov. Prejšnji ponedeljek je zaključil bivanje v Slovenskem Primorju gospod P. De Gruiter iz Haaga, urednik lista »Reizen en trekken«. Izjavil je, da ima zelo ugoden vtis tako o Portorožu in Piranu kot Ankaranu in bo o tem pisal v posebni številki svojega lista, ki bo v celoti posvečena Jugoslaviji in možnostim letovanja pri nas.

ODOBJKA

PRED SPOPADOM ŠTIRIH

V soboto, 22. oktobra, bo v Postojni odbojkarški turnir za prvaka okrajja v sklopu tekmovanja okrajne lige. Pričetek tekmovanja bo ob 15. uri na igrišču TVD Partizan Postojna. Nastopile bodo prvo- in drugoplasirane ekipe iz obeh skupin okrajne lige.

Iz gornje skupine se bosta pomerili ekipi TVD Partizan Postojna, ki je osvojila prvo mesto v gornji skupini, in Gozdarski šolski center iz Postojne, drugoplasirani v gornji skupini. Iz spodnje skupine pa bosta nastopila TVD Partizan Izola, kot prvoplasirano moštvo v spodnji skupini, in TVD Partizan Sežana, ki je osvojilo drugo mesto.

Prvak tega turnirja bo postal okrajni prvak za leto 1960 in bo šel na kvalifikacije za vstop v I. republiško ligo.

Stroške tekmovanja si bodo delile nastopajoče ekipe enakomerno, medtem ko bo stroške za sodnika in delegata krila okrajna komisija za odbojko. bd

Mali oglasi

GOSPODINJSKO POMOČNICO, pošteno in ljubiteljico otrok, sprejme družina Ožbolt Semedela, blok VI. Koper. Plača po dogovoru.

ZAMENJAM dvosobno komfortno stanovanje na periferiji za večje in lepo urejeno (lahko v stari hiši) v mestu. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenskega Jadrana«.

PRODAJALKO(CA) za pekarno zaposlilo s 1. novembrom 1960. Pogoji: kvalificirana trgovska pomočnica. Plača po dogovoru. Ponudbe na Pekarno Divača.

SPREJMEMO V SLUŽBO dobro administrativno moč z znanjem strojepisja in eventualno stenografije, vsekakor pa dobrim znanjem slovenskega jezika.

Lahko je tudi začetnik(ca) z dokončano srednjo šolo. Prošnje z navedbo kvalifikacij in kratkim življenjepisom naslovite na upravo lista pod »Dobra moč«. Pogoji: domačin(ka) iz Kopra z lastnim stanovanjem, ker ga mi ne moremo nuditi. Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru.

KUPIM dobro ohranjen pianino. Ponudbe poslati na naslov: Buh Jože, Izola, Kosovelova 5.

ELEKTRIČNI KUHALNIK na dve plošči, vgrajen v omarico, malo rabljen, ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

ZA JESEN IN ZIMO dobite vse najceneje v Trstu, MAGAZZINI ALLA STAZIONE, ulica Cellini 2 (blizu železniške postaje). Bogata izbira vsakovrstne konfekcije. Na propustnice VS poseben popust!

Likvidacijska uprava Ribiškega podjetja »Ribič« — Piran

razpisuje

javno prodajo spodaj navedenih osnovnih sredstev na podlagi pismenih ponudb, ki morajo biti poslani Likvidacijski upravi najkasneje do 12. novembra 1960:

- Ladja-tunolovec »Riba«, BRT 75, dolžina 21 m, izdelana v Zadru leta 1953, z motorjem Crepelle 214 KM, z radijskim sprejemnikom in oddajnikom ter echosounderom.
- Ladja-tunolovec »Postrova«, BRT 72, dolžina 21 m, izdelana v M. Lošnju leta 1951, z motorjem Ansaldo 180 KM. Za ta motor imamo komplet nadomestnih delov (srajce, bati, ventili itd.) in ladijski vijak.
- Ladja-tunolovec »Pagara«, BRT 74, dolžina 19 m, izdelana v Trogiru 1949, z motorjem MAN 155 KM, radijskim sprejemnikom in oddajnikom.
- Mali kočar-plivarčar »Pomorca«, BRT 12, dolžina 12,5, izdelan Sukošane 1947, brez motorja.
- Mali kočar-plivarčar »Bruno«, BRT 9, dolžina 12 m, izdelan v Piranu 1940, z motorjem Coventry 24 KM.
- Ladijski dieselmotor OM 80 KM, generalno popravljen, s sklopko in ladijskim vijakom.
- Ladijski motorji: HATZ 28 KM; HATZ 40 KM; Lombardini 40 KM — vsi nekompletni.
- Dieselmotorji »Aran 7-9 KM« 10 komadov in razne diname.
- Colni tip pasara, dolžina 6 m, za svečarice, komadov 4.
- Mreže plivarice iz sintetičnega materiala, dva komada; mreže tunolovke iz konoplje in bombaževine, 4 kom.; razne nove mreže 650 kg.
- Motorna gasilna brizgalna; gasilni aparati; kompresor do 30 atm z bencinskim motorjem.
- Ladijske svetilke izdelave »Svetlost« Reka, nove, ter razni ribiški material; razno mehaniško orodje in vrtni stroji.
- Pisalni stroji »Olivetti Lexikon-80«; dva komada računski stroj na elektr. pogon za 4 računске operacije; avtomatska telefonska centrala za 10 priključkov in enim zunanjim, izdelava tovarne »Iskra« Kranj.

Podrobnejše podatke in pojasnila dobijo zainteresenti na pismeno, ustno ali telefonično zahtevo (telefon Piran 51-51 od 17. do 19. ure) pri Likvidacijski upravi v Piranu, kjer si lahko navedena sredstva ogledajo. Za del kupnine more kupec, po soglasju OLO Koper, prevzeti investicijske kredite.

Piran, 15. oktobra 1960

Likvidacijski upravitelj: Dr. Vinko Vrhunec, i. r.

RADIOTELEVIZIJA LJUBLJANA — RADIO KOPER prireja

v sodelovanju z občinskimi odbori SZDL in množičnih organizacij

JAVNE RADIJSKE ODDAJE

v počastitev 20. obletnice vstaje slovenskega naroda
Oddaje bodo vsako predzadnjo soboto ali nedeljo v mesecu, začeni z 19. novembrom v Novi Gorici. Potem bodo sledile v Izoli, Tolminu, Sežani, Idriji in Ilirski Bistrici.

PROGRAM:

- Nastop radijskega instrumentalnega ansambla
- Nastop domačih ansamblov in solistov
- Intervjuji z domačini o uspehih komune po osvoboditvi
- Javno radijsko tekmovanje: VSE O VAŠEM KRAJU V ZADNJIH DVAJSETIH LETIH

Namen oddaj je, prikazati rast in napredek naših krajev po osvoboditvi.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij Zavoda komunalne dejavnosti

K O P E R

R A Z P I S U J E

delovno mesto

MATERIALNEGA KNJIGOVODJE

Pogoji: Ekonomska srednja šola in 2 leti prakse ali nižja šolska izobrazba s 6 leti prakse in dobrim poznavanjem gradbenega materiala.

Plača po Pravilniku o plačah, nastop službe takoj ali po dogovoru. Prošnje vložite pri Zavodu komunalne dejavnosti Koper, Goriška 1.

Komisija za sprejem in odpust delavcev tovarne igrač in kovinskih izdelkov »MEHANOTEHNIKA« Izola razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

več strojnih tehnikov — tehnologov

več visokokvalificiranih orodjarjev

varnostnega tehnika

2 referenta za komercialni oddelek

3 korespondentke (znanje enega tujega jezika)

2 daktilografki

2 normirca

2 kalkulanta

3 uslužbenke za knjigovodstvo

Za posamezna delovna mesta je potrebna ustrežna šolska izobrazba.

Plača po dogovoru in nagrajevanju po skupnem učinku.

Na razpolago je tudi nekaj stanovanj v mesecu januarju 1961.

Prošnje sprejema sekretariat podjetja do 31. 10. 1960.

NOGOMETNO PRVENSTVO KOPRSKEGA OKRAJA

Spet dvojna zmaga NK Tomos

V nedeljo je bilo na sporedu drugo kolo nogometnega prvenstva koprškega okraja. V Izoli je Izola premagala Pivko s 7:1, v Sežani je Tabor premagal Sidro s 3:2, v Ilirski Bistrici je Tomos A premagal Ilirsko Bistrico s 5:2 in v Postojni je Tomos B premagal Postojno s 3:2.

To kolo je spet prineslo dve zmagi koprskim nogometašem, ki so se za letošnjo sezono res skrbno pripravili. Najpomembnejša je vsekakor zmaga Tomosa v Ilirski Bistrici. Gostje pa niso imeli tako lahkega dela, kot bi sklepali po rezultatu. Domačini so namreč v začetku precej nevarno pritisnili in kmalu vodili z 1:0. Mnogi so pričakovali, da se bo Tomosu godilo podobno kot Taboru pred tednom dni, ko so si domačini takoj v začetku priborili prednost in jo potem z dobro obrambno taktiko tudi ohranili. Tokrat pa je Ilirska Bistrica naletela na razigranega nasprotnika, ki je s hitrimi napadi vnašal zmedo v njihove vrste. Res so Koprčani kmalu izenačili in si nato priborili še prednost dveh golov. Ko je nato sodnik izključil enega igralca Ilirske Bistrice, je bilo vsem jasno, da je usoda domačih zapečatenjena.

Na tej tekmi smo bili spet priča nespornemu dogodku. Čeprav je sodnik napravil nekaj napak, ne bi bilo treba, da mu občinstvo grozi s fizičnim obračunom. Najmanj pa ne zaradi tega, ker je povsem pravilno izključil domačega igralca zaradi nespornega vedenja. Ilirska Bistrica se je pritožila proti verifikaciji tekme.

Tomos B je v nedeljo spet pripravil presenečenje. Povsem zaslužen je premagal Postojno na njenem igrišču. Obe moštvi sta sicer igrali enako prizadevno in borbeno, vendar so bili gostje tehnično nekoliko boljši in zmago zaslužili. Odlične so bile prve minute drugega polčasa, ko je Tomos uprizoril vrsto bliskovitih napadov in je Cernigoj dvakrat zadel v črno.

Precej buren potek je imela tudi tekma v Sežani. Domačini so bili v prvem polčasu boljši in dosegli vodstvo 2:1. V drugem polčasu pa se je uveljavila večja vzdržljivost gostov, ki so imeli rahlo premoč na igrišču. Zelo verjetno bi se tekma končala z delitvijo točk, če ne bi imel vratar Sidra slabega dne.

Izola ni imela težkega dela s Pivko. Gostje so se sicer požrtvovalno borili, vendar so bili domačini tehnično premočni, da bi se jim mogli uspešno upirati. Pivka bo pač morala preboleti začetne težave, kakor sta jih pred leti tudi Sidro in Ilirska Bistrica.

Po drugem kolu je lestvica nogometnega prvenstva koprškega okraja naslednja:

TOMOS A	2	2	0	0	6:4	4
TOMOS B	2	2	0	0	6:4	4
IZOLA	2	1	0	1	8:4	2
IL. BISTRICA	2	1	0	1	5:6	2
TABOR	2	1	0	1	4:5	2
SIDRO	1	0	0	1	2:3	0
POSTOJNA	2	0	0	2	3:7	0
PIVKA	1	0	0	1	1:7	0

V prihodnjem kolu se bodo pomerili: v Kopru Tomos A : Tabor in Tomos B : Ilirska Bistrica, v Piranu

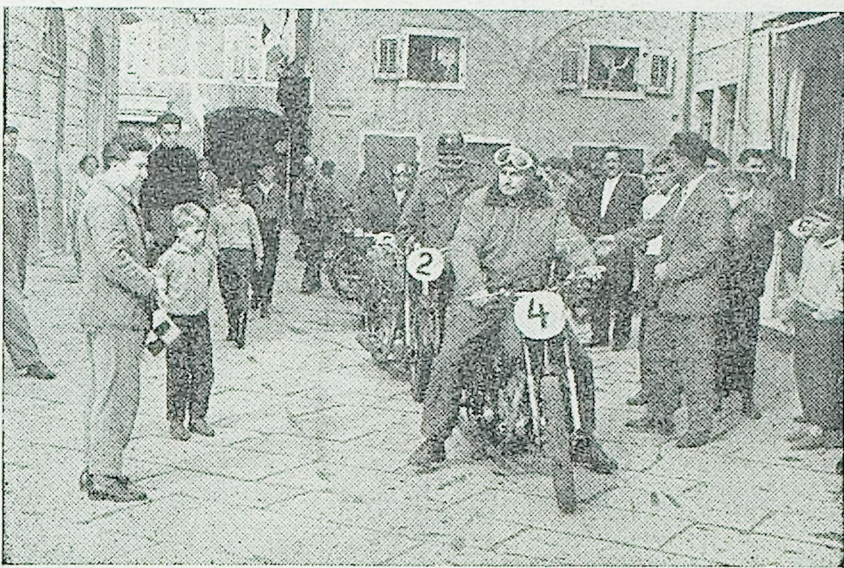
Sidro : Izola in v Pivki Pivka : Postojna.

V goriški okrajni ligi pa so v nedeljo dosegli naslednje izide: Tolmin : Adria 1:1, Vipava : Rudar 2:3, Anohovo : Nova Gorica B 1:1 in Primorje : Branik 0:4. Preseneča, da je okrajni prvak Tolmin osvojil komaj točko na lastnem igrišču z Adrio. Tolminci so v precejšnji krizi, saj so odšli štirje najboljši igralci k vojakom. V odlični formi pa je Branik, ki je na čelu lestvice s štirimi točkami in z odlično razliko v golih 10:2.

Koprčanke izgubile z Dravo

V petem kolu ženske rokometne lige so se Koprčanke pomerile na domačem igrišču s ptujsko Dravo. Ptujčanke so zaslužen zmagoale z 9:5. Srečanje je imelo zelo razburljiv potek. V prvem polčasu so domačinke držale ves čas pobudo in tudi dosegle prednost dveh golov. V drugem polčasu pa so prišle do veljave kondicijske, fizične in tehnične prednosti Ptujčank. Imeli smo občutek, da so se domačinke nekoliko izčrpale v prvem polčasu. Zaradi tega niso bile več sposobne držati strnjeno obrambo

in odlične strelke Drave so to dobro izkoristile. Kljub vsemu je doseženi rezultat časten za Koper, saj je Drava trenutno brez konkurence v ženski republiški ligi.

Avto-moto društvo Piran je prav tako prispevalo točko k obsežnemu programu praznovanja občinskega praznika. Društvena ocenjevalna vožnja, ki so jo priredili člani AMD z motorji in avtomobili po znani krožni progi Piran-Portorož-Lucija-Piran, je bila deležna posebne pozornosti občanov

NADALJEVANJE PRVENSTVA V REPUBLIŠKI KOŠARKARSKI LIGI

Postojnčani ostanejo v ligi

Dolgotrajno prvenstvo v II. republiški košarkarski ligi se je končno približalo kraju. Kolo pred koncem je podoba na lestvici jasna in se na nedeljskih tekmah ne bo več spremenila. Partizan iz Ilirske Bistrice se je pod vodstvom ljubljanskega trenerja Janeza Wallasa tako visoko povzpел, da o kvaliteta tega moštva s spo-

štovanjem govorijo že najboljši slovenske petorke. Osvojitve drugega mesta mu je odprla pot v kvalitetno slovensko ligo. Medtem pa sta moštvi koprškega in postojnskega Partizana pristali na dnu lestvice. Postojnčani bi morali iz lige izpasti, ker pa se bo po izjavi sekretarja KZS Mitje Lavriča I. republiška liga povečala od 8 na 10 članov, jim bo kljub temu, da so zasedli rep lestvice, omogočeno tudi vnaprej ostati v družbi drugorazrednih slovenskih ligašev.

Koše so za Postojno na sobotni tekmi dosegli Bajc 2, Jošt 2, Miklavčič 4, Bajzako 6, Pellascier 2, Vižin 2, Tavčar 6 in Zmak 4. V predtekmi je ženska ekipa ljubljanske Ilirije premagala moštvo Partizana iz Logatca s 16:10.

Partizan iz Postojne bo odigral zadnjo tekmo letošnjega prvenstva v nedeljo na Vrhniki in tudi eventualna zmaga ga ne more več rešiti zadnjega mesta.

MLADINSKO NOGOMETNO PRVENSTVO ODLIČEN ZAČETEK

V okrajni mladinski nogometni ligi so doslej odigrali dve koli. Tomos je premagal Postojno s 3:0, Izola pa z 8:0. Tekma med Taborom in Sidrom se je zaključila z zmago Sidra 2:0. Po prvih dveh kolid so v vodstvu mladinci Tomosa. Doslej so prikazali tako dobro igrjo, da jim bo težko kdo kos.

Graje vredno pa je delo odbora nogometnega društva v Ilirski Bistrici, ki ni prijavilo mladinskega moštva, čeprav je bil sklep koprške okrajne podzveze, da se morajo mladinskega tekmovalnega obvezno udeležiti. Podzveza jim je celo pomagala s tem, da jim je kupila čevlje za celotno mladinsko moštvo. Kljub temu pa niso poslali na verifikacijsko komisijo niti ene prijave. Prav bi bilo, če bi se pristojni športni forumi v Ilirski Bistrici nekoliko pobliže seznanili s to zadevo, saj je povsem jasno, da nogometno društvo, ki ne skrbi za naraščaj, ne more imeti perspektiv.

MESEC TEHNIKE

V nedeljo v Izoli motorni čolni

Od 15. oktobra do 15. novembra je v vsej državi mesec tehnike. Tudi v koprškem okraju ga bodo proslavili s številnimi prireditvami. V kino dvoranah v Kopru, Piranu in v Izoli so te dni že predvajali številne tehnične in znanstvene filme, ki si jih je ogledalo blizu 6 tisoč ljudi.

Posvetovanje mladih tehnikov bo predvidoma v prvi polovici prihodnjega meseca.

Osrednja prireditev v tem mesecu pa bo v nedeljo v Izoli. Tovarna tehničnih igrač Mehanotehnika bo namreč organizirala prvo republiško ekipno prvenstvo modelov motornih čolnov z vgrajenimi in izvenladijskimi elektromotorčki. Zmagovalec bo prejel prehodni pokal tovarne. Začetek tekmovalnosti so predvideli za 10. uro dopoldne na Trgu Garibaldi. Po svečani otvoritvi se bodo najprej pomerili modeli motornih čolnov z vgrajenimi elektromotorčki. Nato se bodo zvrstili: modeli motornih čolnov z izvenladijskimi elektromotorčki, spretnostna slalom vožnja z modeli dirkalnih avtomobilov na električni pogon in hitrostna vožnja z modeli dirkalnih avtomobilov na električni pogon. Od drugih večjih prireditev v mesecu tehnike naj omenimo posvetovanje mladih tehnikov v Kopru. Ob tej priložnosti bodo tudi razna tek-

ODBOJKARJI HRPELJ OŠKODOVANI ZA DVE TOČKI

Zgrešena odločitev

Ker je Komisija za odbojko pri okrajnem svetu za telesno vzgojo razveljavila sodnikovo odločitev, da se odbojkarja tekma gornje okrajne lige med Partizanom iz Hrpelj in GSC iz Postojne verifikira s 3:0 p. f. v korist prvih, sta obe moštvi odigrali prejšnji teden v Hrpeljah novo tekmo. Zmagala je brez težav ekipa Godzarskega šolskega centra s 3:0 (15:4, 15:6 in 19:9). S tem pa se je spremenila tudi končna lestvica gornje lige, kajti moštvo Hrpelj je moralo neupravičeno prevzeti od Prestranka zadnje mesto.

po preteku roka, ki so ga imeli prireditelji na razpolago za pripravo igrišča, a ga niso pripravili, prisodil zmago gostom.

Odločitve Komisije, kakršna je bila ta, utegnejo torej močno škodovati razvoju odbojkarstva športa na našem podeželju, predvsem pa, če očitno in brez vzroka prizadenejo takšno mlado društvo, kot je Partizan iz Hrnapelja. Upajmo, da se podobne napake na prihodnjih prvenstvih ne bodo več ponavljale. (ma)

DOBRA PROPAGANDA

Odbojkarstvo Partizana in Godzarskega šolskega centra iz Postojne ter Partizana iz Prestranka so priredila v nedeljo na betonski plošči v Gregorčičevem drevovedu propagandni odbojkarški turnir, ki naj bi pokazal razmerja sil po končanem prvenstvu v okrajni ligi, hkrati pa služil kot propaganda za nadaljnji razvoj odbojke na tem območju.

Turnir si je ogledalo več sto gledalcev in je nedvomno dosegel svoj namen kljub hladnemu vremenu, v katerem so tekme odigrali. Moštva so dosegla naslednje izide: Postojna : Prestranek 2:1, GSC : Prestranek 2:1 in GSC : Postojna 2:0.

Največ napredka je pokazalo moštvo Partizana iz Prestranka, ki bi kmalu premagalo favorite turnirja — ekipo GSC, obe postojnski ekipi pa sta v medsebojnem srečanju spet ponovili razburljivo in borbeno prizore, kakršne smo videli že na prvenstvenem derbiju pred tedni. (ma)

KANALU NI USPELO

Odbojkarji Kanala so se v nedeljo pomerili na domačem igrišču z Novim mestom in izgubili z 0:3. Tako si niso priborili možnosti za sodelovanje na kvalifikacijah za vstop v zvezno odbojkarstvo ligo. Tehnično boljši Novomeščani, ki razpolagajo tudi z večjo rutino, so bili za Kanalačane pretirno oreh. Kljub vsemu pa je treba temu požrtvovalnemu podeželjskemu moštvu čestitati, saj so dosegli zavidljivo tretje mesto v Sloveniji.

Po tem kolu je lestvica naslednja:

DRAVA	5	5	0	0	54:19	10
SVOBODA	5	4	0	1	41:23	8
SLOVAN	5	4	0	1	35:23	8
CRNOMELJ	5	3	0	2	27:27	6
MLADOST	5	2	0	3	45:27	4
KOPER	5	1	1	3	29:40	3
STORŽIČ	5	0	1	4	26:40	1
RUDAR	5	0	0	5	9:49	0

Začetek šahovske sezone v Piranu in Kopru

Piranski in koprški šahisti so začeli jesensko sezono, ki utegne biti zelo bogata. V Piranu so priredili dvo-krožni brzoturnir v počastitev občinskega praznika. Udeležilo se ga je 11 igralcev. Prvo mesto in prehodni pokal je osvojil Trnovec. Naslednja

mesta pa so zasedli Piki, Nikolič in Tatalovič. Prireditve si je ogledalo precejšnje število gledalcev, med katerimi so opazili tudi tuje turiste.

Koprčani pa bodo začeli jesensko sezono nočoj s kvalifikacijskim turnirjem po švicarskem sistemu. Ob 19. uri bo zrebanje v šahovski sobi hotela Triglav. Ker se lahko turnirja udeležijo vsak šahist, pričakujejo veliko udeležbo. Švicarski sistem omogoča vsakemu plasman v finale, obenem pa je turnir krajši, kakor če bi igrali po običajnem točkovnem sistemu. Prireditelji računajo, da se bo uvrstilo v finale okrog 8 do 10 igralcev.

NOVA GORICA

JE PREBOLELA KRIZO

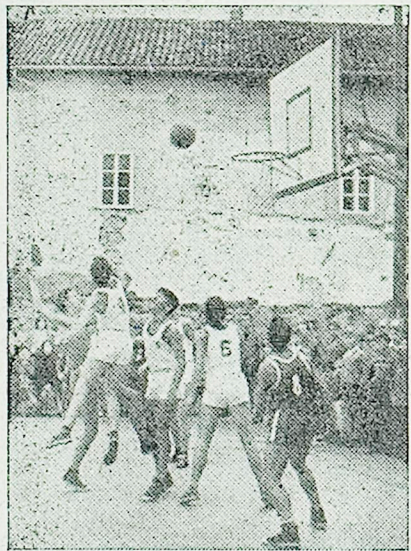
Ljubitelji nogometa v Novi Gorici in seveda tudi po vsem Slovenskem Primorju so z navdušenjem sprejeli vest, da je Nova Gorica v nedeljo prepričljivo premagala enega izmed najboljših slovenskih nogometnih klubov — celjski Kladiivar. Izid 3:0 so dosegli domačini šele v drugem polčasu, ko so z bliskovitimi napadi postavljali vratarja gostov v šah-mat pozicijo. Celjani so sicer večkrat nevarno napadali, toda obramba Nove Gorice, v kateri se je zlasti odlikoval vratar Lutman, je dala najboljšo igro v letošnjem prvenstvu.

Nova Gorica se je s to zmago pomaknila z repa lestvice. Kaže, da je moštvo prebolelo krizo, v katero so zašli lani ob koncu prvenstva, ko je le za las manjkalo, da niso zapustili slovenske lige, in da bo odslej še večkrat razveselilo svoje pristaše.

ZAČETEK

ZIMSKE VADBE

Pripadniki postojnskega Partizana so zaradi jesenskega deževja in nizkih temperatur že pričeli z redno zimsko vadbo v telovadnici. Društvo prireja petkrat tedensko ločne ure za predšolsko dečo, za pionirje in pionirke, mladince in mladinke ter člane. Vadbo vodi devet društvenih vadiateljev in računajo, da se je bo tudi letos udeleževalo več sto pripadnikov Partizana, poleg njih pa bodo v večernih urah vadili v telovadnici še odbojkarji in košarkarji. (ma)

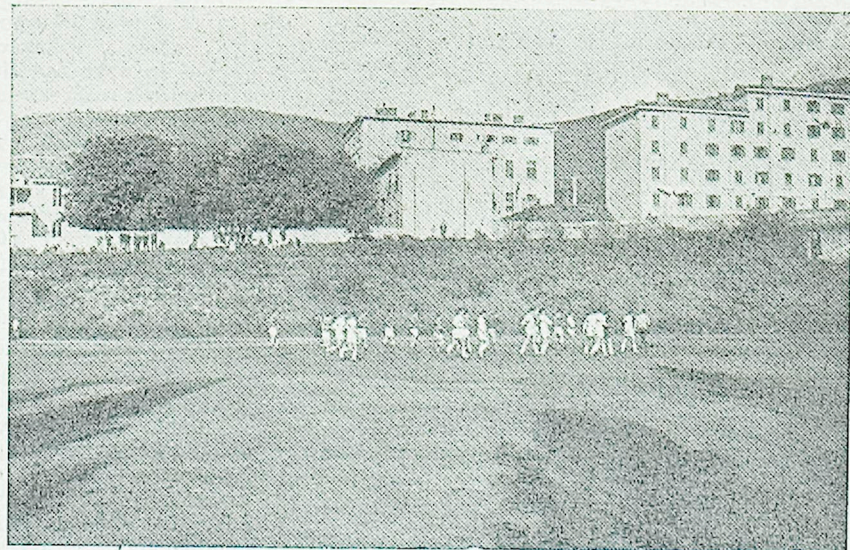
Z nedeljskega srečanja pod koši v Kopru, ki je imel v gosteh Ilirsko Bistrico

PREPRIČLJIV

USPEH ILIRSKÉ BISTRICE V PRIMORSKEM DERBIJU

Ob velikem zanimanju občinstva je bila v nedeljo v Kopru prvenstvena tekma med Ilirsko Bistrico in Koprsko. Domačini so tih upali na revanžo zaradi katastrofe, ki so jo doživeli v Ilirski Bistrici v prvem delu tekmovalnosti. Takrat so morali prvič v tekmovalnosti občutiti grenkost »zvočnega zidu« in se vrniti s stotico domov.

Upanje na revanžo pa je tokrat povsem propadlo. Odlični gostje so prepričljivo zmagali z 7:4. Prvi polčas se je Koper razmeroma uspešno branil in so gostje kljub vsem naporom dosegli le 14 košev prednosti. Za domače je dobro kazalo tudi v začetku drugega polčasa, ko so zmanjšali razliko za 6 košev. Potem pa je mlada petorka požrtvovalnih, vendar neizkušenih igralcev Kopra naglo popustila. Tehnično boljši in tudi vzdržljivejši gostje so povsem zagospodarili na igrišču in zaslužen dosegli visoko zmago. Pri gostih naj pohvalimo Stajnbergerja, ki je dosegel 21 košev, kot strelec pa se je odlikoval tudi Prosen s 16 koši. Pri domačih sta dosegla največ košev Škrinjcar (18) in Zerjal (11).

Na festivalu slovenske zamejske mladine v Trstu sta se v športnem delu srečanja ogledali nogometni enajstoričniki NK Sovodnja iz Gorice in NK Mornar iz Trsta. Na stadionu »1. maj« so z 2:1 slavili zmago Sovodnjaci

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako primorsko hišo

NAMIZNI TENIS PIONIRJEV

Minuli petek je v Izoli pionirsko moštvo namiznega tenisa Koper B premagalo domačine s 5:2. Igra je bila zelo lepa; med gosti sta bila najboljša Klobučar ter Grom, a med domačimi Markežan. Kljub porazu je rezultat tekme za izolanske pionirje uspeh, saj so šele pred kratkim ustanovili namizno-teniško sekcijo, ki je zbrala že precej mladih članov.

Observatorij na Mesecu

Na Luno so poslali šele nekaj kilogramov železa in vendar astronomi že sanjajo o tem, kako bi zgradili na njej astronomski observatorij. Od tam bi mogli opazovati zvezde in vesoljske pojave mnogo bolj jasno kakor z Zemlje, ker Mesec nima zraka. Vendar pa, ali ne bi mogli meteoriti poškodovati tako drag observatorij? Sateliti so nam doslej pokazali, da je vesolje polno meteoritskega prahu. Kaže pa, da ne-

varnost pred njimi ni tako velika, kakor se na prvi pogled dozdeva. Ameriški znanstvenik dr. Harrison Brown je z zelo skrbnimi računi prišel do zaključka, da je moč dobiti na prostornini okoli 100 milijard kubičnih metrov le 1 metra, ki bi bil težak 1 gram.

EICHMAN PIŠE SPOMINE

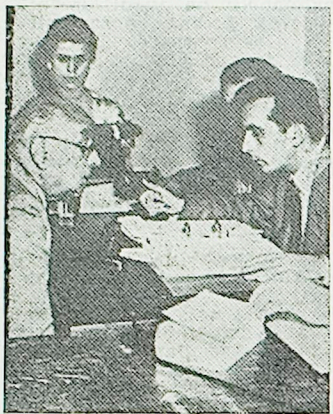
Epidemija pisanja spominov je obsedla tudi nacističnega vojnega zločinca, ki sedi v izraelskem zaporu in čaka na svojo sodbo. Javljajo, da je doslej napisal okoli sto strani velikega formata. Če bo napisal resnico, bodo to prav gotovo najbolj grozoviti spomini, ki so bili kdajkoli napisani.

IZ SLABEGA PREMOGA DOBER PREMOK

V laboratorijih znanstvenoraziskovalnega centra ameriškega ministrstva za rudarstvo delajo poskuse z radioaktivnim žarjenjem premoga. Znanstveniki pričakujejo, da bodo s takšnim žarjenjem lahko povečali kalorično vrednost posameznih vrst premoga.

VEČ AVTOMOBILOV KOT DRUŽIN

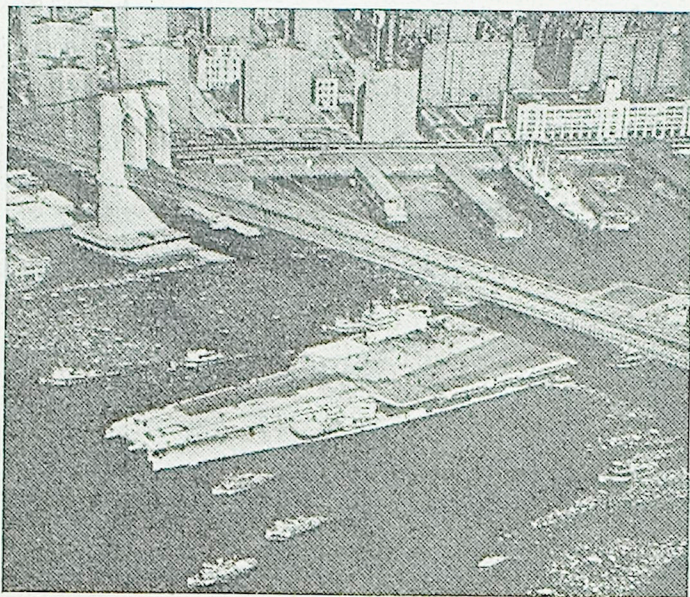
Število avtomobilov v ZDA je sedaj večje od števila družin. V ZDA imajo sedaj registriranih 73.900.000 avtomobilov, kar pomeni, da ima vsak tretji Američan svoj avto.

V Turčiji se je začel veliki proces proti bivšim državnim voditeljem s predsednikom republike in vlade Bayarjem in Menderesom na čelu. Obtožnih je kakih 450 oseb, med njimi vsi ministri. Dolžijo jih kršitve ustavnih svobod, defraudacij, korupcije in spekulacij vse do veleizdaje. Vse kaže, da bodo odletele številne glave in da se bo nabralo nekaj sto let zapora, ko bo sodišče izreklo kazni zaprtim obdolžencem. Na sliki: bivši predsednik republike Turčije Dželal Bayar odgovarja na vprašanja preiskovalca v državnih zaporih na Yassaidi, majhnem otočku v Marmornem morju

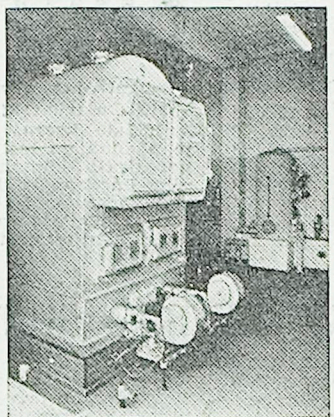
— Zelo enostavno, gospodje cariniki! Prišel sem s polovarna okoli sveta. Po eno uro sem potreboval za vsakega izmed različnih časov na posameznih zemljepisnih širinah. Po eno za čas v Tokiju, pa New Yorku, San Franciscu, Londonu...

Gornja impresivna slika je bila posneta v New Yorku in kaže slavni Brooklynski most čez bostonski zaliv, medtem ko pod njim pluje admiralska ladja vojne mornarice ZDA, letalonosilka 'Independence'. Se malo, pa jo bo na njenem poveljniškem mestu zamenjala druga enota, 75-tisoč tonska vojna ladja na atomski pogon, ki so jo prav te dni spustili v morje

RIBEZ NA ABSOLUTNI NIČLI

Sovjetski znanstvenik I. Tomanov je napravil edinstven poskus, pri katerem je preživela sadika ribeza temperaturo minus 253 stopinj Celzija. To je le za 20 stopinj več kakor absolutna ničla. Takšen poskus ni doslej še nikomur uspel. Ivan Tomanov je napravil ta poskus po lastni metodi in je vzel za »poskusnega zajčka« najboljši navadni ribez.

Po vsem svetu se vedno bolj uveljavljajo klimatske naprave za razhlajevanje in ogrevanje poslovnih in delovnih prostorov po pisarnah in delovnih halah velikih in majhnih podjetij in tovarnih zavodov in ustanov. Na sliki je takšna naprava znamke Riello s parnimi kotli na segrevanje z nafto, ki se na sploh uveljavlja kot kurivo pred klasičnim premogom. Naprava ogreva neko veliko trgovsko hišo v Milanu v Italiji

AVTOMOBILSKI GRAMOFON

Znana tovarna radioaparatur »Philips« je izdelala te dni prototip gramofona za avtomobile. Gramofon je težak le kilogram in pol, visok 15 cm in širok 25 cm. Gramofonu ni težko streči. Dovolj je, da položite ploščo v odprtino in pritisnete na gumb. Vse ostalo bo napravil avtomat.

TELEDIRIGIRANI NOGOMETASI

Trener najstarejšega in najbolj znanega angleškega nogometnega kluba Arsenal je prišel na kaj preprosto in zelo učinkovito zamisel. V času treninga in tekme priveže svojim igralcem miniaturni radijski sprejemnik in jim pritrudi v uho majhen zvočnik. Tako lahko trener s svojega sedišča na stadionu vodi tekmo svojih izbrancev in jim daje navodila ali pa jih opozori na razne nevarnosti.

Demonstracije rimske mladine proti zahtevam Avstrije v pogledu avstrijske manjšine na Južnem Tirolskem zavzemajo vedno večji obseg in so izraz ozkih nacionalističnih gledišč, ki so tesno povezana s sovinstičnimi izpadi. Bolj strpni Italijani se samo sprašujejo, kako je mogoče, da mladina pri tem operira s Hitlerjevimi in Mussolinijevimi gesli...

Kje drugje kot v Ameriki se je pripetila zgodba, katere glavna junakinja je filmska zvezdica na gornji sliki Jo Morrow iz Hollywooda. Tožila je namreč svojega producenta sodišču, da jo je hotel — izstradati. Ta jo je namreč postavil na cesto, ker je prekorčila svojo telesno težo, ki jo je imela ob času, ko je bila angažirana. Seveda se producent brani, da je bilo to s posebno klavzulo v delovni pogodbi posebej predvideno, ker igralkino nastopanje v filmu ne dopušča menjanja telesne linije. Vse kaže, da bo zaradi prevelike ječnosti zvezdica pogorela pred sodiščem, kar bo zagotovo pripomoglo, da bo spet shujšala. Če ji bo to pomagalo do nove službe, je pa seveda drugo vprašanje

EDEN REDKIH

V Parizu je začel pred nedavnim izhajati nov časopis »Razstava umetnosti in književnosti«. Da bi pritegnilo naročnike, je napravilo uredništvo za svoj časopis takšno reklamo: »Kupujte naš časopis! V njem ne pišemo in ne bomo pisali o Brigitte Bardot!«

BIROKRATSKI MARATON

Urugvajec Lino Gonzales bi moral prejemati svojo pokojnino že leta 1915 in vse od tlej stalno vlaga prošnje, da bi mu to pokojnino tudi izplačali. V zadnjem času je postal zelo zaskrbljen, čiš bo svojo pokojnino sploh kdaj dočakal, saj je pred kratkim praznoval svojo stoletnico.

— Uh, da veš, kako je naš general ljubosumen na svojo ženo. Se tukaj v kopalšču jo nadzoruje s stražo!

VASILIJ DRAMATSKI

V zanki

13

— Nič ne de, saj smo sami naši. — Vznemirjenje, ki me je prevzelo v prvem trenutku, se je poleglo in vprašal sem ga povsem spokojno:

— Kako je bilo sinoči pri mlinu?

Žalostno je skomignil.

— Ni šlo. Mine so zatajile, v urnem mehanizmu se je nekaj zataknilo. Tretji član trojke ga je hotel popraviti, ko se je nenadoma pojavila straža s psom. Morali smo bežati.

— Ali je mogoče akcijo ponoviti?

— Zakaj pa ne? — se je obradoval. — Najbolj nerodna stvar je že znana: mine so zatajile.

— Kdaj boste to napravili?

— Jutri zvečer.

— Je drevi nemogoče?

— Ne. Človek, ki nas je privedel do mlina, dela preko dneva.

— Seveda, seveda. Povsem razumljivo.

Delal sem vse, da bi ga umiril, da bi popustila njegova napetost, ki je bila povsem razumljiva za njegovo dvojno življenje.

— No vidite, spoznala sva se in odslej se bova večkrat srečavala.

— Ste že dolgo v organizaciji? — je vprašal.

— Niti ne. In vi?

— Tudi ne preveč dolgo. Ste tukajšni Rus?

Nasmehnil sem se.

— Ne, jaz sem iz Moskve.

V njegovih očeh se je zasvetila radovednost.

— Je že dolgo, odkar niste bili v Moskvi?

— Ne.
— Kako je tam, v Moskvi?
— Red je boljši kakor tu.
— Po zraku? — Oči je dvignil proti stropu.
— Kako po zraku?
— Mislim, kako ste prišli semkaj?
— Kako pa drugače. Saj direktni vlaki iz Moskve v Vilno še ne vozijo.

— To je dobro. — Premolknil je. — No, kako se počutite tukaj, v organizaciji?

— Za sedaj se še razgledujem. Vi ste bržkone dlje časa v organizaciji kakor jaz. Kakšen vtis imate? Tolikanj bolj, ker imate izkušnje iz partizanov. Kakšen je bil vaš prvi vtis? Zelo rad bi to vedel.

— Razumem. — Vdano me je pogledal v oči. — Tole vam svetujem: vzemite vso to stvar v svoje, moskovske roke, da ne bo prepozno.

To me je jelo močno zanimati. Vstal sem in tiho zaprl vrata.

— Tako bo bolje, — sem dejal. — Tajnost, to je naša prva dolžnost.

Nasmehnil se je.

— Razumem. Po mojem mnenju ni dobro, da niso ljudje iz organizacije seznanjeni o vsem poteku borbe. Uspehi tovarišev vedno spodbujajo druge. Tukaj v organizaciji pa je vse tako urejeno, da ne veš nič drugega kot tisto, kar delata ostala dva člana trojke.

Pomisli sem: »Tako je prav, dragi voditelji! Pravilno ste organizirali delo, trikrat pravilno!«

— Razen tega pa, — je nadaljeval smehljaje, — je to kot ustvarjeno za izdajo. Voditelji lahko ukazujejo karkoli in nihče ne more nadzorovati njihovega delovanja. Prepričaj se sam.

— Hvala za nasvet. O tem bom še razmislil. Slišal sem, da ste se kot partizan borili v Latviji.

— Da, — je dejal vojaško in v tem hipu se je ves spremenil. Pripovedovati je jel svojo življenjsko verzijo in najsi je bila zamišljena še tako skrbno in prepričljivo, je vedel, da je mogoče najti v njej kakšno ne-

pomembno vrzel, ki bi utegnila postati usodna. Zato je bil pripravljen na vse. — Boril sem se v gozdovih Latvije, kaj vez nismo delali. Toda prišel je ovaduh. Koliko dobrih borcev je padlo! Strašno se je na to spomniti!

— Kako pa je prišel v odred ovaduh?

— Čisto preprosto. V gozdu so ujeli človeka. K vam grem, je rekel. Partizani so partizani. Verjeli so mu na besedo in ga sprejeli v odred, češ naj se izkaže v boju. In on se je tudi izkazal.

— No, nič čudnega, ovaduh se lahko vtihotapi tudi v našo organizacijo. V takšnem primeru je zelo pametno, da je razdeljena na povsem ločene trojke. Lahko izda le dvojico in to so vse njegove trofeje.

Za hip se je zmedel.

— Da... V takšnem primeru da.

— In organizacija, ki deluje v Vilni, je mogočna, — sem nadaljeval, ne da bi odvrnil svojega pogleda z njegovih oči. — Zanj se zanimajo celo v Berlinu. Pomislite, z veliko težavo so vrinili v njene vrste ovaduha. In ta ne more napraviti drugega, kakor izdati dveh ilegalcev. Temu ovaduhu nikakor ne zavidam... Ne, ne, kar zadeva trojke, se z vami ne morem strinjati. Podtalna organizacija ni partizanski odred. Tukaj vladajo drugačni zakoni o razporejanju sil in drugačni zakoni budnosti.

— Da, da, seveda, — je hitro pokimal. Opazil sem, kako izgublja tla pod nogami.

Zdaj je bil čas, da napadem.

— Nevarnost ovaduhstva je vselej velika, — sem rekel trdo. — Mogoče se ji je ogniti, toda to je vedno težko. Da vzamem za primer vas... — za hip sem premolknil in opazil, kako so se mu zameglile oči. — Naj vzamem za primer vas, prišli ste semkaj, navezali ste stike z organizacijo, pripovedujete, da ste iz Latvije in da ste bili partizan. Kakšna jamstva pa imate, da niste prav vi ta ovaduh?

— Ampak veste... to... — Poskušal je biti užaljen. — Saj imam vendar dokumente.

Skomignil sem.